

RAPPORT

Natuurtoets ontwikkeling zandwinning Sellingerbeetse

In het kader van de Wet natuurbescherming en
Natuurnetwerk Nederland

Klant: Kremer Zand B.V.

Referentie: BH5938I&BRP007F01

Status: Definitief/01

Datum: 7 maart 2022

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Euvelgunnerweg 25A
9723 CV Groningen
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets ontwikkeling zandwinning Sellingerbeetse

Ondertitel: Natuurtoets zandwinning Sellingerbeetse
Referentie: BH5938I&BRP007F01
Status: 01/Definitief
Datum: 7 maart 2022
Projectnaam: Sellingen
Projectnummer: BH5938
Auteur(s): Jerry Olthuis

Opgesteld door: Jerry Olthuis

Gecontroleerd door: Arne Kijk in de Vegte, Jaap Verheul

Datum: 7 maart 2022

Goedgekeurd door: Jaap Verheul

Datum: 7 maart 2022

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veelevoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever. Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Juridisch kader	3
3	Plangebied en voorgenomen ingreep	9
3.1	Beschrijving plangebied	9
3.2	Voorgenomen ingreep en toekomstbeeld	16
4	Methode	19
4.1	Toetsingskader beschermde soorten (Hoofdstuk 3 van de Wnb)	19
4.2	Toetsingskader beschermde gebieden	19
4.3	Toetsingskader beschermde houtopstanden	20
5	Voorkomen van beschermde soorten	21
5.1	Vaatplanten	21
5.2	Grondgebonden zoogdieren	21
5.3	Vleermuizen	26
5.4	(Broed)vogels	28
5.5	Amfibieën	29
5.6	Reptielen	30
5.7	Vissen	30
5.8	Ongewervelden	30
5.9	Samenvatting	32
6	Effectbeschrijving – en beoordeling	33
6.1	Steenmarter	34
6.2	Kleine marterachtigen	34
6.3	Boommarter	35
6.4	Grote bosmuis	35
6.5	Haas	36
6.6	Eekhoorn	37
6.7	Vleermuizen	37
6.8	(Broed)vogels	38
6.9	Grote vos en grote weerschijnvlinder	39
6.10	Samenvatting	39
7	Voorzorgsmaatregelen en aanvullend onderzoek	40
7.1	Algemene zorgplicht	40

7.2	Steenmarter, boommarter en kleine marterachtigen	40
7.3	Grote bosmuis	41
7.4	Haas	41
7.5	Vleermuizen	41
7.6	(Broed)vogels	41
8	Toets gebiedsbescherming	43
8.1	Natura-2000	43
8.2	Natuurnetwerk Nederland	43
8.3	Houtopstanden	46
9	Conclusie en vervolgstappen	47
9.1	Soortbescherming	47
9.2	Gebiedsbescherming	48
9.3	Houtopstanden	48
9.4	Vervolgstappen	48
10	Bibliografie	50

Tabellen

Tabel 2-1. Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming	5
Tabel 5-1. Mogelijk aanwezige soorten in het plangebied.	32
Tabel 6-1. Mogelijke effecten en overtredingen op beschermde soorten in het plangebied.	39

1 Inleiding

Aanleiding

Kremer Zand B.V. (verder: Kremer) is gespecialiseerd in het winnen en klasseren van zand en grind uit open winning. Kremer exploiteert de zandwinning “De Beetse” te Sellingerbeetse aan de Beetserswijk 10 (gemeente Westerwolde, provincie Groningen). Kremer wil de bestaande plas met 25 hectare uitbreiden en het omliggende terrein (c.a. 8 hectare) natuurlijk inrichten. Ook wil Kremer de klasseerinstallatie verplaatsen naar het Bedrijventerrein Zuid-Groningen te Ter Apelkanaal. Hiervoor zijn ook bijkomende werken nodig zoals de aanleg van een tijdelijk zanddepot, een leidingtracé en een transportweg¹. Voor besluitvorming, voorbereiding van de uitvoering en de aanvraag van toestemmingen en vergunningen voor deze ontwikkelingen moeten verschillende onderzoeken worden uitgevoerd, waaronder een natuurtoets. Kremer Zand B.V. heeft Royal HaskoningDHV (hierna RHDHV) opdracht gegeven om deze natuurtoets uit te voeren.

Doelstelling

Het doel van de natuurtoets is om na te gaan of de ontwikkeling vergunbaar is in relatie tot de natuurwetgeving (Wet natuurbescherming) en natuurbeleid (Natuurnetwerk Nederland). Indien blijkt dat vervolgstappen nodig zijn om de ontwikkeling vergunbaar te krijgen in het kader van natuurwetgeving en -beleid wordt aangegeven welke vervolgstappen dit zijn. De volgende Wet- en beleidskaders met bijbehorende onderzoeksvragen zijn relevant om hier inzicht in te krijgen:

Natura 2000-gebieden (Hoofdstuk 2 Wnb)

- Waar liggen de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden t.o.v. de ontwikkeling?
- Wat zijn de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000-gebieden?
- Kunnen significant negatieve effecten door de voorgenomen ontwikkeling op voorhand worden uitgesloten?
- Is er een passende beoordeling nodig?

Soorten (Hoofdstuk 3 Wnb)

- Welke beschermde soorten komen voor in of nabij het plangebied of zijn op basis van aanwezige biotopen niet uit te sluiten?
- Welke (negatieve) effecten kunnen deze beschermde soorten ondervinden als gevolg van de voorgenomen activiteit?
- Kunnen voorzorgsmaatregelen genomen worden om negatieve effecten en daarmee een overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen? Zo ja, wat zijn die voorzorgsmaatregelen dan?
- Is nader veldonderzoek nodig om de aanwezigheid van beschermde soorten vast te stellen of uit te sluiten? Zo ja, voor welke soorten?
- Is voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffingsaanvraag in het kader van de Soortenbescherming noodzakelijk?

¹ Deze weg wordt gedurende enkele weken per jaar gebruikt wanneer de dekgrond wordt afgeruimd en verder als weg langs de leidingen voor inspectie en onderhoud. Het betreft geen openbare weg voor gemotoriseerd verkeer.

Houtopstanden (Hoofdstuk 4 Wnb)

- Worden bomen gekapt die onderdeel zijn van een Houtopstand zoals bedoeld in de Wnb? Zo ja;
 - Wordt binnen de ontwikkeling/project al voldaan de herplantplicht? Zo nee;
 - Op welke manier kan voldaan worden aan de herplantplicht?

NNN (Hoofdstuk 2 Omgevingsverordening Groningen)

- Liggen binnen het plangebied gebieden die behoren tot het NNN? Zo ja;
 - Wat zijn de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden?
 - Leidt de ontwikkeling tot een significante aantasting van het areaal of de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden? Zo ja;
 - Op welke manier kunnen effecten worden voorkomen en/of beperkt en/of gecompenseerd zodat aan de regels van de omgevingsverordening kan worden voldaan?

Daarnaast wordt in deze natuurtoets aangegeven hoe invulling gegeven kan worden aan de algemene zorgplicht (conform Wnb art. 1.11).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Wnb en het beleid van de Ecologische Hoofdstructuur (hierna NNN) wordt beschreven. In hoofdstuk 3 wordt de voorgenomen ingreep en het plangebied met de directe omgeving besproken. In hoofdstuk 4 is de werkwijze van de toetsing beschreven. In hoofdstuk 5 is de toetsing aan de soortbescherming beschreven. In Hoofdstuk 6 worden de mogelijke effecten op beschermde soorten beschreven. In Hoofdstuk 7 worden mogelijke mitigerende maatregelen beschreven. Hoofdstuk 8 is de toetsing aan de gebiedsbescherming beschreven. Hoofdstuk 9 bevat de conclusies en aanbevelingen van de toetsingen.

2 Juridisch kader

Inleiding Wet natuurbescherming

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt sindsdien de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet, en de Boswet. De wet bevat regels voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten en de belangrijkste natuurgebieden in Nederland. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen over de jacht en over houtopstanden.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wnb in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wnb sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming².

Natura 2000

Natuurwaarden zijn op verschillende manieren beschermd, via het wettelijk spoor en via de ruimtelijke ordening. Internationale richtlijnen, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, hebben een vertaling gekregen naar Nederlandse wetten. Sinds 1-1-2017 vormt de Wnb het wettelijk kader voor bescherming van zowel natuurgebieden (Natura 2000) als soorten en houtopstanden.

De Wnb beschrijft in hoofdstuk 2 de juridische basis voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden en stelt de kaders voor de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000-gebieden. Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden³ aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. De provincie heeft de vrijheid om gebieden buiten de EHS aan te wijzen als bijzondere provinciale natuurgebieden. Hiervoor gelden vooralsnog niet de verbodsbepalingen uit de wet maar zal de provincie zelf kaders moeten stellen in beleidsregels of een verordening.

De beoordeling van plannen, projecten en andere handelingen is geregeld in Wnb art. 2.7

Artikel 2.7

1. Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid.
2. Het is verboden, zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Dit betekent dat er een passende beoordeling opgesteld dient te worden en dat het bestuursorgaan de vergunning alleen af mag geven als de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000 gebied niet aangetast worden.

² <http://wetten.overheid.nl/BWBR0038662/2017-01-01>

³ Per 1-1-2017 is de status 'Beschermd natuurmonument' vervallen. Deze gebieden vallen nu onder de ruimtelijke bescherming van Natuurnetwerk Nederland

Mochten er significante gevolgen zijn dan dient een ADC (alternatieve oplossingen, dwingende redenen van groot openbaar belang en compensatie) toetsing doorlopen te worden en kan vergunning alleen verleend worden als aan alle voorwaarden wordt voldaan (geen alternatieve oplossingen, dwingende redenen van groot openbaar belang en compensatie). De voorwaarden staan vermeld in art 2.8 van de wet.

Conform de EU-richtlijn kan gewerkt worden met een Voortoets in de oriëntatiefase. Een Voortoets kan drie mogelijke uitkomsten hebben:

- Er is zeker geen negatief effect. Er is geen vergunning op grond van de Wnb nodig.
- Negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar deze zijn zeker niet significant. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, maar wel meetbaar en merkbaar, dient daarvoor mogelijk een zogenoemde Verslechterings- en Verstoringsstoets uitgevoerd te worden, aanvullend op de Voortoets.
- Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een Passende beoordeling vereist, aanvullend op de Voortoets.

Ook ontwikkelingen buiten Natura 2000-gebieden kunnen onder deze wet vergunningplichtig zijn; de wet kent namelijk de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of ontwikkelingen buiten een Natura 2000-gebied negatieve effecten kunnen hebben op de daarbinnen vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De Wnb kent voor wat betreft externe werking géén grenzen en schrijft voor dat alle gebieden die mogelijk beïnvloed worden door een activiteit in de toetsing moeten worden meegenomen.

Aanwijzingsbesluiten en de Natura 2000-beheerplannen vormen naast de wet het toetsingskader bij de vergunningverlening.

Beschermde soorten

De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes voor soorten waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Het gaat om de volgende beschermingsregimes (verwezen wordt naar de paragrafen van de wet):

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1)
Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2)
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3).
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 (van de wet) zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie tabel 2-1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Tabel 2-1. Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art. 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Wnb wordt bepaald of er beschermde dier- en plantensoorten kunnen voorkomen in het plangebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met mitigerende maatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan is een ontheffing nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Wnb geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit⁴.

⁴ Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van de Wnb genoemde projecten (van nationaal belang)

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

De provincies zijn het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van EZ bevoegd gezag⁵.

Het bevoegd gezag voor dit project is de provincie Groningen.

Mitigerende maatregelen

Indien door mitigerende (verzachtende) maatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Het gaat erom dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort wordt behouden. De mitigerende maatregelen moeten als randvoorwaarde meegegeven worden aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is moet voor het overtreden van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd.

Zorgplicht

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen en dat bij de inrichting (van een werk of project) aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

⁵ Besluit Wnb 11 oktober 2016

Opzettelijkheid

In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant”.

Wezenlijke invloed

Met de term ‘wezenlijke invloed’ wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of er sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort (zie voorbeelden). Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zélf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.

Werkwijze bij ruimtelijke ingrepen

Bij ruimtelijke ingrepen dient beoordeeld te worden welke negatieve gevolgen de ingrepen zullen hebben voor de eventueel aanwezig beschermde inheemse soorten. Hierbij is het van belang dat de volgende aspecten duidelijk worden:

- welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en rondom het gebied voor?
- leidt het realiseren van de plannen of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Wnb betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- kunnen de plannen of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten ontheffing (ex. art. 3.3, 3.8 of 3.11 van de Wnb) van de verbodsbepalingen van de Wnb vereist?

Natuurnetwerk Nederland

De provincie Groningen zorgt binnen haar gebied voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk en vormt daarmee onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie heeft daartoe gebieden aangewezen die tot dit netwerk behoren. Tevens wijst de provincie aan deze gebieden natuurdoelen met specifieke wezenlijke kenmerken en waarden toe.

Gedeputeerde staten kunnen daarnaast gebieden gelegen buiten het NNN aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als “bijzondere provinciale natuurgebieden” en “bijzondere provinciale landschappen”. In geval van directe negatieve effecten op de aangewezen wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden die onder het NNN vallen, geldt een compensatieplicht. Het beleid omtrent het NNN en natuur buiten het NNN van provinciaal belang zijn vastgesteld in de Provinciale Omgevingsverordening (februari 2021).

Wettelijk beschermde houtopstanden (Hoofdstuk 4 van de Wnb)

De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom (Boswet) en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare). Indien er bomen in een houtopstand worden gekapt dan is het onderdeel van toepassing. Er geldt dan een meldplicht én herplantplicht. Deze herplanting hoeft echter niet altijd op dezelfde plek plaats te vinden. Dit wordt voor het onderhavige project nagegaan aan de hand van de voorgenomen kap (in oppervlakte gemeten). Voor dit project is beoordeeld of te kappen houtopstanden binnen of buiten de bebouwde kom boswet zijn gelegen. Vervolgens is van de bomen buiten deze begrenzing beoordeeld of zij een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit meer dan 20 laanbomen.

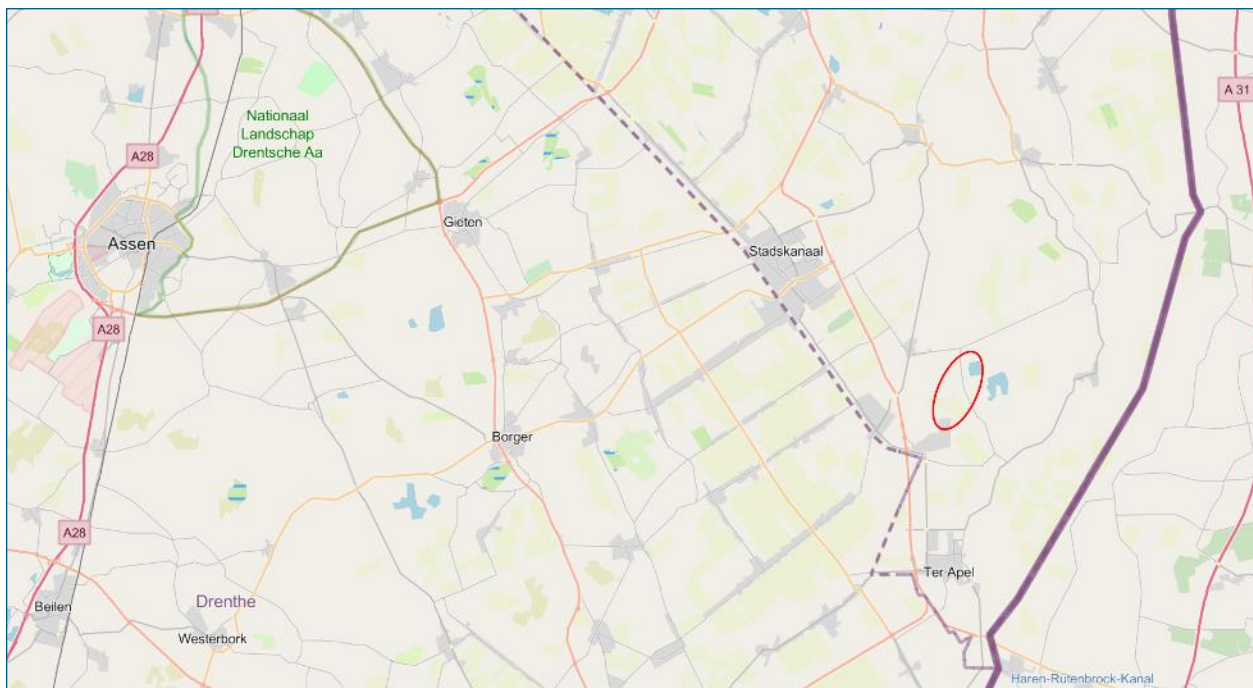
Planologisch beschermde houtopstanden

In de gemeente Westerwolde geldt dat een omgevingsvergunning voor het kappen van bomen moet worden aangevraagd bij het kappen van bomen die zijn opgenomen in het landelijk register van monumentale bomen van de bomenstichting. De gemeente houdt een lijst bij van bomen die niet zonder toestemming verwijderd mogen worden. Deze lijst is te vinden op de website (Website Gemeente Westerwolde, 2021).

3 Plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied

De plaats van de voorgenomen ontwikkeling betreft een gebied te Sellingerbeetse dat is gelegen in het zuidoosten van de provincie Groningen, zie Figuur 3-1.

Figuur 3-1: Globale ligging van het plangebied (rode cirkel)

De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit agrarisch grasland en akker. Ten oosten van het plangebied, rondom de zuidelijke zandwinplas is bos aanwezig. Ten westen van de zuidelijke zandwinplas, gelegen binnen het bos, ligt een vochtig heideterrein. Verder ten oosten van het plangebied bevindt zich het natuurgebied Ruiten-Aa. Het gebied is op te delen in verschillende deelgebieden, zie ook Figuur 3-2:

1. Locatie huidige zandwinning met installaties;
2. Locatie uitbreiding zandwinning met bosaanplant;
3. Nieuwe transportroute;
4. Beoogde nieuwe locatie van de installaties, op het bedrijvenpark Zuid-Groningen.

Figuur 3-2: Begrenzing van het plangebied met de verschillende deelgebieden weergegeven (luchtfoto: Cyclomedia, 2021).

1: Locatie huidige zandwinning met installaties

De huidige zandwinlocatie bestaat uit de zandwinplas, de oeverzones van deze plas, de locatie waar de bedrijvigheid plaatsvindt ten zuiden van de zandwinplas en een opslaglocatie ten zuidwesten van de plas. De oeverzone ten noorden en oosten van de zandwinplas zijn ruig begroeid waar spontane ontwikkeling van vegetatie plaatsvindt. Verder ten noorden van de zandwinplas bevindt zich een struweelrand met onder andere soorten als brem, boswilg, opschot van berk, els en Gelderse roos. Ten oosten van de zandwinplas bevindt zich een bosstrook. Deze bosstrook bestaat uit relatief jonge aanplant (circa 30 jaar – mede gebaseerd op luchtfoto's) en is te verdelen in een eiken- en berkenbos en een grove dennenbos met een ondergroei van voornamelijk braam. De ondergroei van het eiken- berkenbos ter hoogte van het plangebied bestaat voornamelijk uit grote brandnetel, rode en gele kornoelje en sporadisch hulst. Naast zomereik en berk zijn verder boomsoorten aanwezig als boswilg, hazelaar en gewone es. In Figuur 3-3 is de ligging van de het deelgebied weergegeven. In Figuur 3-4 is een impressie van het deelgebied gegeven.

Figuur 3-3: Deelgebied 1: huidige zandwinning met installaties, weergegeven in rood (luchtfoto: Cyclomedia, 2021)

Figuur 3-4: Impressie van de huidige zandwinning met installaties (deelgebied 1). Links: Locatie van de tijdelijke opslaglocatie met watergang en grondrijk (welke deels begroeid is). Rechts: De noordelijke zandwinplas met rechts de opgespoten zandbulten. (Foto's: RHDHV)

2: Locatie uitbreiding zandwinning met natuurontwikkeling

Het gebied waar de uitbreiding van de zandwinning en natuurontwikkeling gepland zijn bestond ten tijde van het veldbezoek uit twee akkers ten westen en een akker ten zuidwesten van de huidige zandwinplas. Op de twee westelijke akkers worden aardappelen en bieten verbouwd. Op de akker ten zuidwesten worden aardappelen verbouwd. Tussen de twee westelijke akkers loopt de toegangsweg tot het terrein van de zandwinning. Langs deze toegangsweg ligt aan de zuidkant een brede sloot. De meest noordelijke akker (waar aardappelen worden verbouwd) is aan de oostzijde begrenst door een sloot. Deze sloot heeft relatief steile oevers en een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie. Ten noorden van deze akker ligt een jong eikenbos. Ten zuiden van de toegangsweg is al begonnen met de aanleg van het tijdelijke depot. Deze locatie bestaat uit een braakliggend terrein met hieromheen een aangelegde grondlichaam.

Deze is deels begroeid. Ten westen van deze locatie ligt de akker waar bieten verbouwd worden. De akkers worden aan westzijde begrensd door een bomenrij en de Voorbeetseweg. De akker ten zuidwesten van de zandwinplas is ten noorden begrensd door een bomenrij en de weg Beesterwijk. Ten noordwesten van deze akker bevinden zich enkele woonhuizen. Ten oosten en zuiden wordt de akker begrensd door een relatief brede sloot met steile oevers. Verder ten oosten, langs de zuidelijke zandwinplas, ligt een bos. Dit bos bestaat deels uit loofbos (voornamelijk eik en beuk) en deels uit dennenbos (voornamelijk grove den). In Figuur 3-5 is de ligging van de uitbreidingslocatie weergegeven. In Figuur 3-6 en Figuur 3-7 is een impressie van het deelgebied gegeven.

Figuur 3-5: Deelgebied 2: De uitbreidingslocatie voor de nieuwe zandwinning en bosaanplant, weergegeven in rood (luchtfoto: Cyclomedia, 2021)

Figuur 3-6: Links: Akker ten zuidwesten van het de zandwinplas, met links het bos langs de oude zandwinplas en het oostelijke deel van de aangrenzende sloot. Rechts: Meest noordelijke akker binnen het plangebied met rechts daarvan een deel van de sloot. Foto's: RHDHV

Figuur 3-7: Links: Bosschage ten noorden van het plangebied, met zicht op het woonhuis. Rechts: Akker ten zuiden van de toegangsweg en ten westen van de tijdelijke opslaglocatie. Foto's: RHDHV

3: Nieuwe transportroute

De nieuwe transportroute loopt in het meest oostelijke deel door een agrarische akker waar aardappelen verbouwd worden en doorkruist hier een sloot. Deze sloot heeft steile oevers en ontbreekt aan een ruige oevervegetatie. Na de akker zal de transportroute langs een bosstrook lopen en doorkruist deze ter hoogte van het bedrijvenpark Zuid-Groningen. Deze bosstrook bestaat voornamelijk uit zomereik, zwarte els en berk. Waar de transportroute bijna de locatie voor de nieuwe installaties bereikt grenst deze aan een aangeplant acacia-bos. In Figuur 3-8 is de ligging van het deelgebied weergegeven. In Figuur 3-9 tot Figuur 3-11 is een impressie van het deelgebied weergegeven.

Figuur 3-8: Deelgebied 3: De nieuwe transportroute, weergegeven in rood (luchtfoto: Cyclomedia, 2021)

Figuur 3-9: Links: Akker waar de transportroute richting de bosstrook gepland is. Rechts: Sloot welke wordt doorkruist door de geplande transportroute. (Cyclomedia, 2021)

Figuur 3-10: Links: Tweede deel van de transportroute, met links de bosstrook. Rechts: Bosstrook waar de transportroute langs loopt. Foto's: RHDHV

Figuur 3-11: Links: Einde transportroute en waar deze de bosstrook doorkruist met links de nieuwe locatie (bedrijvenpark Zuid-Groningen) voor de installaties en rechts de bosstrook. Rechts: Locatie waar bosstrook en het acaciabos elkaar begrenzen, met het acaciabos rechts en de bosstrook links. Foto's: RHDHV

4: Beoogde nieuwe locatie van de installaties, bedrijvenpark Zuid-Groningen.

De beoogde nieuwe locatie voor de installaties ligt op het bedrijvenpark Zuid-Groningen en is in de huidige situatie deels onderdeel van een afvalwaterzuivering. De locatie bestaat uit plassen omzoomd door bosschage en riet ten oosten, een bosschage met een open half natuurlijk grasland ten zuidwesten en een akker ten westen van het plangebied. Dit half natuurlijk graslandje is omgeven door bomen. Ten noorden van het plangebied bevindt zich een wal met hierop bomen en struweel. De meest oostelijke plas heeft zeer flauwe oevers en een brede rietkraag welke de plas volledig omringt, ook bevinden zich hier pluksgewijs enkele wilgen langs de oever. De plassen waren in gebruik als berging van tarragrond door AVEBE, waardoor voornamelijk de oostelijke plas erg ondiep is met een zeer dikke sliblaag (op sommige punten tot twee meter). De centraal gelegen plas oogt dieper (dit kon niet goed worden beoordeeld) en is voornamelijk omzoomd door struweel en riet. Dit struweel bestaat voornamelijk uit wilg en els. Op de plas zijn ten tijde van het veldbezoek veel watervogels waargenomen, waaronder enkele honderden meerkoeten, smienten en wilde eenden. Daarnaast zijn ook veel kuifeenden en enkele aalscholvers waargenomen.

Het bosschage ten zuidwesten van het plangebied bestaat voornamelijk uit (ratel) populier, berk en zomereik. Gezien de tijd van het jaar was er ten tijde van het veldbezoek nauwelijks ondergroei aanwezig. De omgeving bestaat, ten zuiden van het plangebied, uit meerdere plassen van de afvalwaterzuivering, waar actief tarragrond wordt geborgen, en het bedrijventerrein zelf. Deze plassen hebben eveneens rietkraag als oeverzone. Ten westen en noorden is het plangebied omgeven door agrarisch grasland. Ten oosten van het plangebied bevindt zich de bosstrook waar de nieuwe transportroute beoogd is. Ten noordoosten ligt een klein particulier natuurterrein. In Figuur 3-12 is de ligging van het deelgebied weergegeven. In Figuur 3-13 tot en met Figuur 3-15 is een impressie van het deelgebied weergegeven.

Figuur 3-12: Deelgebied 4: De beoogde nieuwe locatie voor de installaties, op het bedrijvenpark Zuid-Groningen, weergegeven in rood (luchtfoto: Cyclomedia, 2021).

Figuur 3-13: Oostelijk en centraal gelegen plas, met links de oostelijk gelegen plas en rechts de centraal gelegen plas. De brede rietkraag op de oeverzone van de westelijke plas en het struweel om de centraal gelegen plas zijn goed te zien. (Foto's RHDHV).

Figuur 3-14: Links: Grondwal met bomen en struweel ten noorden van de centraal gelegen plas. Rechts: Agrarische akker ten westen van het plangebied. (Foto's RHDHV).

Figuur 3-15: Links: bosschage binnen het plangebied. Rechts: Half natuurlijk graslandje ten zuidwesten van het plangebied, aangrenzend aan het bosschage (Foto's RHDHV).

3.2 Voorgenomen ingreep en toekomstbeeld

Kremer wil de bestaande plas met 25 hectare uitbreiden en de bestaande installaties verplaatsen naar het bedrijvenpark Zuid-Groningen te Ter Apelkanaal. Het zand zal per buisleiding worden verpompt naar het Bedrijventerrein Zuid-Groningen. Daarnaast zal circa 8 hectare natuurontwikkeling plaatsvinden op het uitbreidingsterrein en wordt de locatie op het bedrijventerrein landschappelijk ingepast. De uitbreiding van de zandwinning zal gedurende enkele jaren plaatsvinden. Het streven is de oevers en natuurontwikkeling in de eerste jaren na het onherroepelijk worden van de vergunningen gereed te hebben waarna gedurende de daaropvolgende periode de zandwinning aanwezig zal zijn en daarna definitief uit het gebied verdwijnt.

1: Locatie huidige zandwinning met installaties

Tijdens de transitie- of bouwfase gaat op een bepaald moment de zandwinning buiten bedrijf en worden de installaties verplaatst/ontmanteld zodat op deze locaties ook zand gewonnen kan worden. Om deze periode te overbruggen wordt een tijdelijk depot aangelegd. De locatie van het zanddepot is al geëgaliseerd. Het depot wordt gevuld met zand en grind. Wanneer de actieve winning buiten bedrijf is kan zo wel voorzien worden in het leveren van zand en grind aan afnemers. Zowel voor het vullen als het legen van het depot is materieel noodzakelijk. Daarbij wordt een bulldozer of wiellader, een graafmachine en worden vrachtwagens ingezet. Uiteindelijk zal vrijwel de gehele locatie uit open water bestaan. Op de geplande transportroute zal vrachtverkeer aanwezig zijn. Transport is voorzien gedurende een aantal weken per jaar, in het najaar (dus niet in broedseizoen en na de zomerperiode), gedacht wordt aan oktober (doorgaans droge weersomstandigheden). Dit zal enkel overdag plaatsvinden.

2: Locatie uitbreiding zandwinning met natuurontwikkeling

In totaal wordt circa 25 hectare gebruikt voor zandwinning. Het zand wordt gewonnen door een zandzuiger. Dit zal gefaseerd plaatsvinden over een periode van 30 jaar, waardoor in de toekomst hier open (en diep) water ontstaat. De zandwinning zal na deze periode stoppen. Het overige terrein, ca 8 hectare wordt ingericht voor natuurontwikkeling. Het inrichten van het overige terrein zal gelijktijdig starten met de uitbreiding van de zandwinning. Op dit moment is de inrichting van dit terrein nog niet exact bekend. Wel is er al een schetsontwerp gemaakt hoe het terrein er ongeveer uit komt te zien, zie Figuur 3-16.

Figuur 3-16: Schetsontwerp van de natuurlijke inpassing van de toekomstige zandwinplas (LAOS, 2022)

3: Nieuwe transportroute

Het is de bedoeling dat na deze fase zand per buisleiding wordt verpompt naar het Bedrijventerrein Zuid-Groningen te Ter Apelkanaal. Om dat mogelijk te maken wordt een leidingtracé in open ontgraving aangelegd. Het leidingtracé wordt tussen de 2000 en 2500 meter lang en doorkruist een boomsingel waardoor een aantal bomen gekapt moeten worden. Hierin zijn drie leidingen aanwezig en twee tot vier elektrakabels. De leidingen liggen in een ondiepe greppel en zijn zo aan het oog onttrokken maar wel bereikbaar bij calamiteiten zoals een verstopping. Direct naast het leidingtracé wordt een transportweg aangelegd. Deze is bedoeld om bij het afruimen van de deklaag transport niet over het lokale wegennet te laten plaatsvinden, maar zo veel als mogelijk over deze transportweg. Voor de aanleg worden een bulldozer of wiellader, een graafmachine en vrachtwagens ingezet. Incidenteel (enkele dagen) wordt een grader of trekker met kilverbak ingezet voor egalisatie van grondwerken en een trilwals voor het afwerken van de weg. Transport is voorzien gedurende een aantal weken per jaar, in het najaar (dus niet in broedseizoen en na de zomerperiode), gedacht wordt aan oktober (doorgaans droge weersomstandigheden).

4: Beoogde nieuwe locatie van de installaties, bedrijventerrein Zuid-Groningen.

Kremer is voornemens om op de noordoostelijke hoek van het bedrijventerrein Zuid-Groningen een gebied om te vormen om hierop de installaties te plaatsen. Daarnaast is hier een zanddepot beoogd. Hiervoor moeten de twee huidige plassen worden gedempt. Daarnaast moeten struweel en bomen gekapt worden en zullen graafwerkzaamheden aan de bodem plaatsvinden. Ook zullen graafwerkzaamheden plaatsvinden om het leidingtracé aan te sluiten op het deelgebied. Hiervoor is materieel noodzakelijk, zoals graafmachines en dumpers. In de toekomst zal de locatie, na het omvormen, landschappelijk worden ingepast. Hoe de landschappelijke inpassing precies ingericht gaat worden is nog niet duidelijk, in Figuur 3-17 is een voorlopige inrichtingsschets weergegeven. De exacte planning van de werkzaamheden binnen dit deelgebied is nog niet bekend.

Figuur 3-17: Inrichtingsschets van de landschappelijke inpassing van bedrijventerrein Zuid-Groningen (LAOS, 2021)

4 Methode

Hieronder is per toetsingskader de werkwijze beschreven, welke gebruikt is om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de (wettelijk) beschermde gebieden, soorten en houtopstanden die in of nabij het plangebied voorkomen.

4.1 Toetsingskader beschermde soorten (Hoofdstuk 3 van de Wnb)

Om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het plangebied voorkomen, zijn op 18 januari 2022 verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het plangebied en enkele kilometers rondom het plangebied. Daarnaast zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten. Op 16 juli 2021 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd (droog, half bewolkt, 20 graden Celsius, 3 Beaufort) door J. Olthuis en A. Kijk in de Vegte, beiden deskundig ecooloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Op 18 januari 2022 en 10 februari 2022 zijn aanvullende verkennend veldbezoeken uitgevoerd aan het bedrijvenpark Zuid-Groningen, gezien er nog geen toestemming was om dit terrein te ten tijde van het eerste veldbezoek. Tijdens de eerste twee veldbezoeken is een habitatgeschiktheidsanalyse uitgevoerd voor voorkomende en te verwachten soorten. Het derde veldbezoek betrof een nadere inspectie van het bedrijvenpark Zuid-Groningen. Er is rondom het plangebied gelopen, aanwezige bomen en watergangen zijn vanaf de grond visueel en met behulp van een verrekijker geïnspecteerd. Door middel van een beknopte analyse van mogelijk optredende verstoring vanuit het project in relatie tot de biotoeppen van de beschermde soorten uit het plangebied, is beoordeeld welke negatieve effecten de voorgenomen werkzaamheden kunnen hebben op mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde soorten. Wanneer de onderzoeksresultaten voldoende zekerheid geven over het voorkomen van beschermde soorten, zijn de mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten bepaald. Vervolgens is beoordeeld of overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb aan de orde is. In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken, is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning.

4.2 Toetsingskader beschermde gebieden

Voor (natuur)gebieden geldt in Nederland dat zij op verschillende wijzen beschermd kunnen zijn. Gebieden kunnen namelijk zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, en zijn dan beschermd onder Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Gebieden kunnen ook planologisch beschermd zijn, wanneer zij bijvoorbeeld zijn aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Wettelijk beschermde gebieden (Hoofdstuk 2 van de Wnb)

Voor een beoordeling of sprake kan zijn van effecten op beschermde Natura 2000-gebieden is het van belang na te gaan of in de nabijheid van het plangebied wettelijk beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) zijn gelegen. Hiervoor is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd (RIVM, 2018). Er wordt daarnaast beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (beknopte Voortoets) vanuit het project. Voor nabijgelegen gebieden is vervolgens aan de hand van de Effectenindicator nagegaan of enige relatie te verwachten is tussen de voorgenomen ingreep en de onder de Wnb geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

De AERIUS berekeningen zijn in een separate rapportage opgenomen.

Planologisch beschermde gebieden (NNN)

Bij dit onderdeel is onderzocht of het plangebied in of nabij het Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt. Op grond van de aard van de ingreep en de afstand tot het NNN wordt bepaald of negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN naar verwachting aan de orde kan zijn.

4.3 Toetsingskader beschermde houtopstanden

Wettelijk beschermde houtopstanden (Hoofdstuk 4 van de Wnb)

De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom (Boswet) en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare). Indien er bomen in een houtopstand worden gekapt dan is het onderdeel van toepassing. Er geldt dan een meldplicht én herplantplicht. Deze herplanting hoeft echter niet altijd op dezelfde plek plaats te vinden. Dit wordt voor het onderhavige project nagegaan aan de hand van de voorgenomen kap (in oppervlakte gemeten). Voor dit project is beoordeeld of te kappen houtopstanden binnen of buiten de bebouwde kom boswet zijn gelegen. Vervolgens is van de bomen buiten deze begrenzing beoordeeld of zij een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit meer dan 20 laanbomen.

Planologisch beschermde houtopstanden

In de gemeente Westerwolde geldt dat een omgevingsvergunning voor het kappen van bomen moet worden aangevraagd bij het kappen van bomen die zijn opgenomen in het landelijk register van monumentale bomen van de bomenstichting. De gemeente houdt een lijst bij van bomen die niet zonder toestemming verwijderd mogen worden. Deze lijst is te vinden op de website (Website Gemeente Westerwolde, 2021).

5 Voorkomen van beschermde soorten

5.1 Vaatplanten

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFP is gebleken dat in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van beschermde vaatplanten, namelijk de kartuizer anjer (categorie Andere soorten). Na raadplegen van de website van FLORON (FLORON, 2021) blijkt het te gaan om een niet-wilde exemplaren. Omdat voor toetsing aan de verbodsbepaling van de Wnb alleen wilde exemplaren relevant zijn wordt deze soort niet verder besproken in deze natuurtoets.

Langs en in de sloten rondom de akkers zijn verschillende vaatplanten waargenomen, zoals: grote lisdodde, Jacobs kruiskruid, harig wilgenroosje, bijvoet, akkerdistel, klein streepzaad, hazenpootje en bastaardwederik. De bosstrook langs de voorgenomen transportroute bestond voornamelijk uit zomereik, witte els, berk, hazelaar, Amerikaanse vogelkers gewone vlier, eenstijlige meidoorn en grauwe wilg. Binnen het deelgebied bedrijvenpark is bosschage, struweel en zijn plassen aanwezig. Het bosschage bestaat voornamelijk uit berk, ratelpopulier en zomereik. Het aanwezige struweel rondom de centrale plas en de noordelijke wal bestaat voornamelijk uit berk, els en wilg, daarnaast is pluksgewijs brem aanwezig op de wal. De oeverzones van de plassen zijn voornamelijk begroeid met riet.

Vrijwel alle beschermde vaatplanten zijn gebonden aan natuurgebieden, schrale gronden of extensief beheerde, kalkrijke(re) gronden. Dergelijk habitat is niet aanwezig in het plangebied. De omgeving van het plangebied is grotendeels intensief beheerd en/of zeer voedselrijk. Hierdoor is het voorkomen van beschermde vaatplanten uitgesloten binnen het plangebied.

Conclusie: In het plangebied zijn beschermde vaatplanten afwezig. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb ten aanzien van vaatplanten kan daarom worden uitgesloten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Uit de NDFP blijkt dat in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van de bever (categorie Habitatrichtlijnsoort), steenmarter, boommarter, eekhoorn en grote bosmuis (categorie Andere soorten). In de Omgevingsverordening 2022 zal de vrijstelling voor haas, bunzing en hermelijn (categorie Andere soorten) komen te vervallen. Vooruitlopend op deze wijziging is hiermee rekening gehouden in deze beoordeling. In onderstaande paragrafen worden bovengenoemde soorten beoordeeld.

Verder kunnen meer algemene grondgebonden zoogdieren voorkomen zoals, ree, egel, vos en verschillende muizensoorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een ontheffing bij een overtreding van een verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Indien de maatregelen worden genomen zoals beschreven in hoofdstuk 7 worden negatieve effecten op deze soorten voorkomen.

Bever

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en es. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste; open of rotsige oevers worden gemedend. Bevers zijn vooral 's nachts actief. Overdag brengen ze de tijd voornamelijk slapend door op legers, in oeverholten of in burchten (Zoogdierversoening, 2021a).

In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen bekend van de bever. Deze bevinden zich langs de Ruiten Aa, enkele kilometers ten oosten van het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen geschikte watergangen met houtige vegetatie op de oevers aanwezig, hierdoor ontbreekt het in het plangebied aan geschikt habitat voor de bever. Het voorkomen van de bever binnen het plangebied is uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. (Zoogdiervereniging, 2021b)

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF blijkt dat er waarnemingen bekend zijn van de steenmarter binnen het plangebied, namelijk langs de toegangsweg. Aan de randen van het plangebied en binnen het bedrijvenpark Zuid-Groningen komen verschillende bosjes, groenstroken, houtstructuren en struwelen voor. Daarnaast loopt de geplande transportroute voor een deel door, maar verder langs een bosstrook. In deze bosstrook is op sommige delen een dichte ondergroei aanwezig en zijn er takkenhopen en verschillende holen aanwezig, wat schuilmogelijkheden biedt voor de steenmarter. Binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn daarnaast eveneens veel grotere holen aanwezig. In Figuur 5-1 is een takkenhoop binnen de bosstrook weergegeven. In Figuur 5-2 is een hol weergegeven langs de centrale plas binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen. Binnen de omringende bosschages, de bosstrook langs de geplande transportroute en bosschages binnen het bedrijvenpark Zuid-Groningen kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter aanwezig zijn. Verder zijn deze geschikt als foerageergebied en doortrekroute voor de steenmarter. De steenmarter kan verder foeragerend en migrerend verspreid door het plangebied voorkomen.

Figuur 5-1: Takkenhoop in de bosstrook langs de transportroute, welke geschikt is als (tijdelijke) verblijfplaats voor de steenmarter (en kleine marterachtigen) (foto: RHDHV).

Figuur 5-2: Hol in de wat langs de centraal gelegen plas binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen, geschikt als vaste rust- en voortplantingsplaats voor de steenmarter (foto: RHDHV).

Boommarter

De boommarter komt in naald- en loofbos en in gemengd bos voor, zowel op zand- als op klei- en veengrond. De voorkeur voor oudere bossen hangt samen met de beschikbaarheid van boomholten die worden gebruikt als schuilplaats, maar vooral als nestplaats. De grootte van het leefgebied hangt af van de grootte van het bos en van de hoeveelheid beschikbaar voedsel. In gunstige omstandigheden kunnen boommarters in bossen van slechts enkele tientallen hectares leven. (Zoogdiervereniging, 2021c)

De geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFP wijzen op het voorkomen van de boommarter in de omgeving van het plangebied. De dichtstbijzijnde waarneming is afkomstig uit het bos nabij het recreatiegebied de Bakhoorn, enkele kilometers ten oosten van het plangebied. Met name het bos rondom de zuidelijke zandwinplas is geschikt als leefgebied voor de boommarter, het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen is hier dan ook te verwachten. De bosstrook langs de geplande transportroute ontbreekt aan (oude) bomen met geschikte holtes, het is daarom niet aannemelijk dat hier wel vaste rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de boommarter. Ook de bosschages binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen ontbreken aan bomen met hopen welke geschikt zijn als verblijfplaats voor de boommarter. Wel zijn de vele hopen binnen het deelgebied Zuid-Groningen mogelijk geschikt als vaste rust- en voortplantingsplaats voor de boommarter. Daarnaast kan de boommarter (tijdelijk) foeragerend en migrerend voorkomen in het plangebied. In de bossen in de omgeving van het plangebied is meer geschikt leefgebied aanwezig voor de boommarter, binnen het plangebied is dan ook geen essentieel foerageergebied van de boommarter aanwezig.

Kleine marterachtigen

Onder de kleine marterachtigen worden binnen deze rapportage de hermelijn en bunzing verstaan. De ecologie van deze soorten wordt hieronder behandeld.

De bunzing komt in allerlei landschapstypen voor. Het dier lijkt echter een voorkeur te hebben voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. Ook in een bebouwde omgeving met veel groen kan de bunzing voorkomen, evenals in open bossen (Pertoldi et al., 2006). In de winter wordt de bunzing ook wel in schuurtjes, kelders of hoozolders aangetroffen (Birks, J. D. S., 1998) aangezien deze locaties goede beschutting bieden tegen de kou.

De hermelijn komt ook in allerlei soorten habitat voor zoals akkers, bossen, duinen, houtwallen en vochtig terrein. Voor alle drie de soorten kleine marters geldt dat goede schuilmogelijkheden met voldoende rust en de aanwezigheid van geschikt voedsel (met name woelmuizen) een vereiste is voor het voorkomen. (Zoogdiervereniging, 2021d)

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF blijkt dat er waarnemingen bekend zijn van de steenmarter in de omgeving van het plangebied, namelijk langs de Ruiten-Aa op zo'n 2 km afstand van het plangebied. Aan de randen van het plangebied en binnen het bedrijvenpark Zuid-Groningen komen verschillende bosjes, groenstroken, houtstructuren en struwelen voor. Daarnaast loopt de geplande transportroute voor een deel door, maar verder langs een bosstrook. In deze bosstrook is op sommige delen een dichte ondergroei aanwezig en zijn er takkenhopen en verschillende holen aanwezig, wat schuilmogelijkheden biedt voor kleine marterachtigen. Ook binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn verschillende geschikte holen aanwezig. In Figuur 5-1 is een takkenhoop binnen de bosstrook weergegeven. In Figuur 5-2 is een hol weergegeven langs de centrale plas binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen. Binnen de omringende bosschages, de bosstrook langs de geplande transportroute en bosschages binnen het bedrijvenpark Zuid-Groningen kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van kleine marterachtigen aanwezig zijn. Verder zijn deze geschikt als foerageergebied en doortrekroute voor kleine marterachtigen. Kleine marterachtigen kunnen verder foeragerend en migrerend verspreid door het plangebied voorkomen.

Eekhoorn

De eekhoorn komt voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook voor in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is (Zoogdiervereniging, 2021e).

De geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van de eekhoorn in de omgeving van het plangebied. De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn gedaan in het bos langs de zuidelijke zandwinplas. De bossen rondom het plangebied zijn geschikt als leefgebied voor de eekhoorn, gezien de aanwezigheid van voldoende (oude) voedselbomen, zoals eik, beuk en den. De bosstrook langs de geplande transportroute betreft relatief jong bos met hazelaar en eik als voedselbomen. Binnen het bosschage binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn eveneens voedselbomen voor de eekhoorn aanwezig. Tijdens de veldbezoeken binnen het plangebied zijn geen eekhoornnesten waargenomen. Het voorkomen van eekhoornnesten binnen het plangebied is daarom uitgesloten. Verder kunnen langs de bosschages foeragerende en doortrekkende eekhoorns aanwezig zijn.

Grote bosmuis

De grote bosmuis komt voor in allerlei soorten biotopen, mits er enige dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. Zo komt hij voor in bosranden met weinig ondergroei, niet te nat rietland, parken, braakliggend land, duinen, heide en tuinen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei. Grofweg kan aangenomen worden dat de soort nu al zeker aanwezig kan zijn in Groningen (zuid en oost), Friesland (zuidoost), Drenthe, Overijssel (oost) en Gelderland (oost), naast de verspreiding in Limburg en (mogelijk) Brabant. (Zoogdiervereniging, 2021f)

De geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF wijzen op het voorkomen van de grote bosmuis in de omgeving van het plangebied. De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn bekend langs bosranden op ongeveer een kilometer ten noordoosten van de noordelijke zandwinplas. De bossen rondom de zuidelijke zandwinplas zijn geschikt als leefgebied voor de grote bosmuis.

Ook de bosstrook langs de geplande transportroute en het bosschage binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn geschikt als allesomvattend leefgebied (vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en trekroutes) voor de grote bosmuis, zie Figuur 5-3. Ten tijde van het veldbezoek zijn hier meerdere muizenholen aangetroffen, ook is er voldoende dekking in de vorm van lage begroeiing aanwezig en komt de grote bosmuis in de omgeving voor.

In oktober 2021 is nader onderzoek uitgevoerd door Sluiter Eco Advies en Onderzoek binnen de bosstrook langs het transport- en leidingtracé om de aanwezigheid van de grote bosmuis in de bosstrook aan te tonen of uit te sluiten. Tijdens dit onderzoek zijn meerdere individuen van de grote bosmuis gevangen (Sluiter, 2021). Er komt allesomvattend leefgebied van de grote bosmuis voor binnen de bosstrook. Gezien de gevangen individuen tijdens het onderzoek van Sluiter Eco Advies en Onderzoek en de verspreiding in de omgeving kan ervan worden uitgegaan dat ook (allesomvattend leefgebied van) de grote bosmuis voorkomt binnen de bosschages binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen.

Figuur 5-3: Bosstrook langs de geplande transportroute, geschikt als allesomvattend leefgebied voor de grote bosmuis (foto RHDHV).

Figuur 5-4: Deel van het bosschage binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen, geschikt als allesomvattend leefgebied voor de grote bosmuis (foto RHDHV).

Haas

De haas komt voor op kleinschalig gras- en bouwland, open veld zoals akkers en weilanden en in open bos, heide en kwelders. De haas is veelal 's avonds en 's nachts actief. De haas heeft geen vaste rust- en verblijfsplaatsen, maar overdag rust de haas uit in een leger (ondiepe uithollingen). De haas heeft in de periode van eind januari tot november 4 nesten met jongen waar in de zoogperiode van ongeveer een maand, dagelijks naar wordt teruggekeerd om de jongen te zogen. (Zoogdiervereniging, 2022)

De geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF wijzen op het voorkomen van de haas in de omgeving van het plangebied. De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn bekend in de agrarische akkers rondom de zandwinplassen, op enkele tientallen meters van het plangebied. De agrarische akkers binnen en rondom aan het plangebied zijn geschikt als leefgebied voor de haas, hij kan hier dan ook zijn legers hebben en in de zoogperiode jongen. Daarnaast zijn de bosschages welke de akkers omgrenzen eveneens geschikt voor de haas om legers en schuilplaatsen in te hebben. Het voorkomen van rust- en voortplantingsplaatsen binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Conclusie: Binnen de in het plangebied voorkomende bosschages kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter, boommarter, kleine marterachtigen en eekhoorn aanwezig zijn. Daarnaast kunnen de steenmarter, boommarter, kleine marterachtigen eekhoorn foeragerend en doortrekkend voorkomen binnen het plangebied. De akkers en omgrenzende bosschages zijn geschikt als leefgebied voor de haas, hier kunnen dan ook rust- en voortplantingsplaatsen van de haas voorkomen. De grote bosmuis is middels ecologisch onderzoek vastgesteld in de bosstrook, hier is allesomvattend leefgebied aanwezig (vaste rust- en voortplantingsplaatsen, foerageergebied en migratiegebied) van de grote bosmuis. Gezien de nabije ligging en de verspreiding van de grote bosmuis is aangenomen dat dit ook voorkomt binnen de bosschages binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen.

5.3 Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van verschillende soorten vleermuizen, namelijk de baardvleermuis, Brandts vleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. (NDFF). Verder wijzen verspreidingsgegevens op het voorkomen van de ruige dwergvleermuis. Alle vleermuizen vallen in de categorie Habitatrictlijnsoorten.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Ze kunnen globaal opgedeeld worden in boom bewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouw bewonende soorten zoals de laatvlieger. Er zijn ook soorten die zowel gebouwen als bomen bewonen, zoals ruige dwergvleermuis. Vleermuizen foerageren over het algemeen boven windluwe plaatsen zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek zijn de aanwezige bomen binnen het plangebied zoveel mogelijk gecontroleerd op geschikte ruimten die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen, zoals holtes en spleten achter de bast. In de bosstrook langs de geplande transportroute zijn meerdere bomen waargenomen met holtes welke geschikt zijn als verblijfplaats voor boom bewonende vleermuizen, zie Figuur 5-5. In het bosschage binnen deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn eveneens bomen waargenomen met spleten in de bast en/of enkele holtes welke geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen deze bosschages is niet uitgesloten. Binnen het plangebied zijn gebouwen afwezig, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen is uitgesloten.

Figuur 5-5: Boom met holte die kan dienen als verblijfplaats voor boom bewonende vleermuizen in de bosstrook langs de geplande transportroute (foto RHDHV).

Vliegroutes

Binnen en in de omgeving van het plangebied zijn lijnvormige elementen aanwezig. Vleermuizen gebruiken vaak lijnvormige elementen als vliegroute van een verblijfplaats naar een foerageergebied en andersom. De bomenrijen rondom het plangebied en de bosstrook langs de geplande transportroute is geschikt als vliegroute voor vleermuizen. In de omgeving zijn voldoende alternatieve lijnvormige elementen aanwezig, het voorkomen van essentiële vliegroutes binnen het plangebied is derhalve uitgesloten.

Foerageergebied

Langs de bosranden, randen van bosschages en bomenrijen zijn luwe zones aanwezig die geschikt zijn als foerageergebied voor vleermuizen. In de omgeving is voldoende vergelijkbaar alternatief foerageergebied aanwezig. Hierdoor is uitgesloten dat de bosranden, randen van bosschages en bomenrijen fungeren als essentieel foerageergebied. De plassen op het bedrijventpark Zuid-Groningen eveneens geschikt als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Gezien de plassen ondiep zijn zullen deze veel muggen aantrekken. Daarnaast liggen de plassen in een luwte liggen en zijn ze verbonden zijn de bosstrook (welke kan dienen als geleidend element). In de omgeving is vergelijkbaar foerageergebied niet of nauwelijks aanwezig, waardoor de plassen mogelijk dienen als essentieel foerageergebied.

Conclusie: Binnen het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in de bosstrook waardoor en waarlangs de geplande transportroute loopt en het bosschage binnen deelgebied bedrijventpark Zuid-Groningen. Daarnaast zijn lijnvormige elementen aanwezig binnen het plangebied met een potentiële functie als (niet essentiële) vliegroute voor vleermuizen. Daarnaast is geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. De plassen binnen deelgebied bedrijventpark Zuid-Groningen dienen mogelijk als essentieel foerageergebied.

5.4 (Broed)vogels

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat binnen en in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van verschillende soorten (broed)vogels. In de bomen en bosschages binnen en in de omgeving van het plangebied kunnen verschillende soorten broedvogels tot broeden komen, waaronder: winterkoning, houtduif en grote bonte specht. Daarnaast zijn de oevers, sloten en oeverzones van de plassen geschikt als broedplaats voor onder andere wilde eend en meerkoet. Ook kunnen verschillende rietvogels tot broeden komen in de rietvegetatie, zoals de kleine karekiet.

Tijdens de veldbezoeken zijn de bomen en bosschages geïnspecteerd op aanwezigheid van horsten (nesten van roofvogels) en ander jaarrond beschermde nesten. In het bosschage binnen deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen is tijdens het eerste veldbezoek aan dit deelgebied een potentiële horst waargenomen. Er is eveneens meerdere malen een roepende buizerd rondom het nest waargenomen. Tijdens de aanvullende inspectie (10 februari 2022) binnen dit deelgebied is de potentiële horst echter niet meer waargenomen en is deze waarschijnlijk uit de betreffende boom gewaaid. In een zandbult langs de noordelijke zandwinplas bevindt zich eveneens een kolonie oeverwaluwen, welke in deze bult jaarlijks hun nesten bouwen. Voor de oeverwaluw geldt dat nesten niet jaarrond beschermd zijn tenzij daartoe een goede ecologische reden is (categorie 5 soorten van de lijst met jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels).

Er zijn in het verdere plangebied geen jaarrond beschermde nesten waargenomen. Er kunnen voorafgaand aan de werkzaamheden echter nog wel broedvogels met een jaarrond beschermd nest tot broeden komen binnen het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig, het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van gebouw bewonende soorten (huismus, gierzwaluw, kerkuil) is daarom uitgesloten.

De noordelijke zandwinplas en de plassen binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn geschikt als (vaste) rust- en slaapplek voor verschillende watervogels zoals eenden en ganzen. De centrale plas binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen is vooral geschikt als rust- en slaapplek voor eenden, gezien luwe ligging met veel bomen en struweel om de plas. RHDHV voert momenteel ecologische monitoring naar ganzen en eenden uit op de noord- en zuidplas. Uit deze monitoring blijkt dat beide plassen daadwerkelijk worden gebruikt als (belangrijke) slaapplek voor verschillende soorten eenden en ganzen, waaronder de toendrarietgans waarvan aantallen van meer dan 40.000 zijn geteld op de Zuidplas. Uit gegevens van de NDFF is bekend dat de plassen op het bedrijvenpark Zuid-Groningen ook worden gebruikt als rustplaats voor eenden, waaronder wilde eend (max 1250 individuen), wintertaling (max 500 individuen) en smient (200 individuen).

Figuur 5-6: Centrale plas binnen deelgebied bedrijventerrein Zuid-Groningen met veel eenden, waaronder smient en wilde eend (foto: RHDHV)

Conclusie: In de bosstrook en bosschages binnen en grenzend aan het plangebied kunnen voorafgaand aan het de werkzaamheden broedvogels met een jaarrond beschermd nest tot broeden komen. Ten tijde van de veldbezoeken waren deze echter afwezig. Daarnaast bevinden zich oeverwaluwnesten in een zandbult langs de noordelijke zandwinplas. Door het gehele plangebied kunnen nesten van algemene broedvogels voorkomen. Daarnaast worden de noordelijke zandwinplas en mogelijk de plassen binnen bedrijventerrein Zuid-Groningen gebruikt als slaappleats door verschillende eenden- en ganzensoorten.

5.5 Amfibieën

Uit de NDFP blijkt dat in de nabijheid van het plangebied verschillende amfibieën voorkomen. Het gaat hierbij om: gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker, en bastaardkikker. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van de 'Verordening Natuurbescherming Provincie Groningen 2017'⁶. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een ontheffing bij een overtreding van een verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Indien de maatregelen worden genomen zoals beschreven in hoofdstuk 7 worden negatieve effecten op deze soorten voorkomen. Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de heikikker (categorie Habitatrictlijnsoort) in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde amfibieën waargenomen. Wel zijn in de sloot ten westen van de meest noordelijke akker enkele bastaardkikkers waargenomen.

Heikikker

De heikikker heeft een zeer duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland. Ook wordt de soort gemeld uit bos en struweel. De heikikker is duidelijk een cultuur vliedende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. De heikikker blijkt, in vergelijking tot bijvoorbeeld de bruine kikker, een vennissoort bij uitstek. Daarnaast komt de soort voor in kleine geïsoleerde wateren en in sloten (in laagveen, klei-op-veen en komkleigebieden). De voortplantingsbiotoop bestaat uit ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie welke voornamelijk zuur en voedselarm zijn. Heikikkers overwinteren op vorstvrije plaatsen op het land van eind oktober tot begin maart. (RAVON, 2021a)

⁶ Provincie Groningen. 2017. Verordening Wet natuurbescherming Groningen 2017. Opgehaald van: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR600925/1>

De geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF wijzen op het voorkomen van de heikikker in de omgeving van het plangebied. De waarnemingen zijn afkomstig van heidegebieden ten westen van de Ruiten Aa, enkele kilometers ten oosten van het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen geschikte voortplantingswateren voor de heikikker aanwezig. De plassen binnen bedrijventpark Zuid-Groningen zijn te voedselrijk. Het voorkomen van de heikikker is op grond van bovenstaande uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied is de aanwezigheid van beschermde amfibieën zonder vrijstelling uitgesloten. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. amfibieën (zonder vrijstelling) is uitgesloten.

5.6 Reptielen

De NDFF bevat waarnemingen van reptielen nabij het plangebied, namelijk de levendbarende hagedis (categorie Andere soorten).

Levendbarende hagedis

Heide en hoogveen vormen de voorkeurshabitat voor de levendbarende hagedis. De soort komt ook voor in open bossen en ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen. Er zijn ook enkele waarnemingen bekend uit laagveen. (RAVON, 2021b)

De geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF wijzen op het voorkomen van de levendbarende hagedis in de omgeving van het plangebied. De dichtstbijzijnde waarnemingen bevinden zich in het heideterrein langs de zuidelijke zandwinplas, enkele tientallen meters ten zuidoosten van het plangebied. Binnen het plangebied komt geen van de bovengenoemde habitats voor welke geschikt zijn als leefgebied voor de levendbarende hagedis. Het voorkomen van de levendbarende hagedis binnen het plangebied is op voorhand uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied komen geen reptielen voor. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. reptielen is uitgesloten.

5.7 Vissen

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen. De meeste beschermde vissoorten zijn soorten uit beken (elrits, beekdonderpad, beekprik), snelstromende rivieren (gestippelde alver), verlandende watergangen met een sliblaag en rijke onderwatervegetatie (grote modderkruiper), watergangen met koel en zuurstofrijk water (kwabaal) of vissoorten (houting, steur) die in rivieren of zijarmen hun paaiplaatsen hebben. Dergelijk biotoop ontbreekt in het plangebied. Hierdoor is het voorkomen van (beschermde) vissoorten uitgesloten. Bovendien worden in het plangebied geen werkzaamheden aan wateren geschikt voor beschermde vissoorten verricht.

Conclusie: Binnen het plangebied komen geen beschermde vissen voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb ten aanzien van vissen is uitgesloten.

5.8 Ongewervelden

Uit de NDFF blijkt dat er in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van gevlekte witsnuitlibel (categorie Habitatrichtlijn), grote vos en grote weerschijnvlinder (categorie Andere soorten).

Gevlekte witsnuitlibel

De meeste gevlekte witsnuitlibellen zijn te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. Deze biotooptypen hebben met elkaar gemeen dat het water helder, ondiep (één meter of minder), matig voedselrijk en beschut gelegen is. (De Vlinderstichting, 2021a)

In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen gedaan van de gevlekte witsnuitlibel, wijst uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF. De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn gedaan langs een ven in een bosgebied ongeveer een kilometer ten noordoosten van het plangebied. In het plangebied en de directe omgeving is geen van de hierboven genoemde geschikte habitattypen aanwezig voor de gevlekte witsnuitlibel en het voorkomen van deze soort binnen het plangebied is uitgesloten.

Grote vos

De grote vos komt voor in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook zwervende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout. De waardplant van de grote vos is voornamelijk iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten. (De Vlinderstichting, 2021b)

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF zijn waarnemingen bekend van de grote vos in de omgeving van het plangebied. Deze waarnemingen zijn bekend ten zuiden van de zuidelijke zandwinplas en nabij de Ruiten Aa. In het plangebied zijn vochtige, open bossen en grote solitaire bomen afwezig. Ook komen er binnen het plangebied nauwelijks waardplanten voor de grote vos voor. Het voorkomen van geschikt habitat voor de grote vos binnen het plangebied is uitgesloten. Wel kan de grote vos sporadisch zwervend binnen het plangebied voorkomen, gezien de bosrijke omgeving van het plangebied.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder komt voor in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De grote weerschijnvlinder vliegt in de genoemde habitat vooral op open plaatsen, bij bospaden, bosranden of daar waar beekjes het bos doorsnijden. Op de vliegplaatsen groeien wilgen op beschutte plaatsen in de halfschaduw en staan enkele grotere, markante bomen. (De Vlinderstichting, 2021c)

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF zijn waarnemingen bekend van de grote weerschijnvlinder in de omgeving van het plangebied. Deze waarnemingen zijn afkomstig rondom de zuidelijke zandwinplas en bossen ten westen van de Ruiten Aa. Binnen het plangebied zijn oude vochtige loofbossen of wilgenbroekbossen afwezig. De bosstrook langs de geplande transportroute bestaat voornamelijk uit eik en is relatief jong. Ook het bosschage binnen bedrijventerrein Zuid-Groningen bestaat voornamelijk uit populier en eik. Daarnaast komen er nauwelijks waardplanten van de grote weerschijnvlinder voor binnen het plangebied. Het voorkomen van geschikt habitat van de grote weerschijnvlinder binnen het plangebied is uitgesloten. Wel kan de grote weerschijnvlinder sporadisch zwervend voorkomen binnen het plangebied.

Conclusie: Binnen het plangebied komt de gevlekte witsnuitlibel niet voor. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb ten aanzien van de gevlekte witsnuitlibel is uitgesloten. De grote weerschijnvlinder en grote vos kunnen sporadisch zwervend binnen het plangebied voorkomen.

5.9 Samenvatting

In onderstaande Tabel 5-1 is weergegeven welke beschermde soorten mogelijk voorkomen in het plangebied. Daarnaast is weergegeven welke functie het plangebied mogelijk heeft voor deze soorten en tot welke beschermingscategorie ze behoren.

Tabel 5-1. Mogelijk aanwezige soorten in het plangebied.

Soortgroep	Mogelijk voorkomende soorten	Functie van plangebied	Bescherming onder Wnb
Grondgebonden zoogdieren	Steenmarter, boommarter, haas, hermelijn, bunzing en grote bosmuis	Allesomvattend leefgebied (vaste rust- en voortplantingsplaatsen, foerageergebied en migratie) in de bosstrook langs de geplande transportroute en bosschage en holen binnen deelgebied bedrijfspark Zuid-Groningen. Verblijfplaatsen van haas op akkers.	Artikel 3.10
Vleermuizen	Baardvleermuis, Brandts vleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis	Mogelijk verblijfplaatsen voor boom bewonende soorten binnen de bosstrook en bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen. Foerageergebied en vliegroute. Plassen bedrijvenpark Zuid-Groningen mogelijk essentieel foerageergebied.	Artikel 3.5
Broedvogels	o.a. houtduif, meerkoet, grote bonte specht.	Nesten (niet-jaarrond beschermd)	Artikel 3.1
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	o.a. buizerd, havik en sperwer. Oeverwaluw	Mogelijk jaarrond beschermde nesten in bosstrook en aangrenzende bossen voorafgaand aan de werkzaamheden. Nesten in zandbult langs noordelijke zandwinplas van oeverwaluw.	Artikel 3.1
Vogels	Verschillende soorten eenden en ganzen, onder andere: toendrarietgans, grauwe gans, smient, wilde eend en wintertaling.	(Vaste) rust- en slaappleaats op noordelijke (en zuidelijke) zandwinplas en plassen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen.	Artikel 3.1
Ongewervelden	Grote vos en grote weerschijnvlinder	Mogelijk sporadisch zwervende individuen	Artikel 3.1

6 Effectbeschrijving – en beoordeling

In dit hoofdstuk worden de mogelijke effecten van de voorgenomen activiteiten beschreven op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten treden alleen op tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Permanente effecten kunnen een gevolg zijn van de uitvoering van de werkzaamheden en daarnaast ook van gebruik van het gebied na afronding.

Tijdelijke effecten

Bij de uitvoering van het project worden diverse werkzaamheden uitgevoerd waarbij materieel wordt ingezet. Tijdens de werkzaamheden kunnen de volgende storingsfactoren optreden in het plangebied:

- Geluidseffecten door materieel;
- Lichtuitstraling door materieel en (bouw)lampen;
- Optische effecten door rijdend materieel, beweging van materialen en mensen;
- Trillingen door rijdend materieel en beweging van materialen;
- Aanrijdingslachtoffers door rijdend materieel.

Veel van deze factoren kunnen dieren belemmeren in het foerageren en rusten, wat nadelig is voor onder andere de energiebalans en de ongestoorde voortplanting. Daarnaast kan de afschrikkende werking ertoe leiden dat verblijfplaatsen worden verlaten of juist niet worden bereikt. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld eieren onvoldoende bebroed worden of jongen onvoldoende gevoed of beschermd worden en daardoor sterven. Ook kunnen dieren worden gedood tijdens de werkzaamheden.

Permanente effecten

Door de uitbreiding van de zandwinplas zal netto minder bedrijvigheid op het terrein aanwezig zijn. Vrachtverkeer rond de plas verdwijnt na de transitie- of bouwfase. De klasseerinstallatie wordt ontmanteld en verplaatst. Transport is voorzien gedurende een aantal weken per jaar, in het najaar (dus niet in broedseizoen en na de zomerperiode), gedacht wordt aan oktober (doorgaans droge weersomstandigheden). De uitbreiding van de noordelijke zandwinplas zal uiteindelijk geschikt worden als rust- en slaapplek voor verschillende soorten ganzen en eenden, gezien de zandwinning hier na verloop van tijd stopt (na 30 jaar) en na de uitbreiding enkel de zandzuiger op de plas aanwezig zal zijn. Ook wordt het overige terrein ingericht voor natuurontwikkeling de toekomstige situatie zal dit gebied er ecologisch gezien dus op vooruitgaan, waarbij meer leefgebied gecreëerd wordt voor de in de omgeving voorkomende planten en dieren.

Met de aanleg van de transportroute is het noodzakelijk dat er bomen gekapt worden. Er is hierdoor sprake van een zeer beperkte afname van broedgebied van in bomen broedende soorten zoals bijvoorbeeld houtduif en zwarte kraai. Daarnaast kan de kap leiden tot een afname van foerageergebied van vleermuizen en leefgebied van kleine zoogdieren.

Binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen wordt de klasseerinstallatie weer opgebouwd. Hier worden twee plassen gedempt en wordt bosschage gekapt, waardoor leefgebied van verschillende beschermde soorten verloren kan gaan. De klasseerinstallatie produceert daarnaast geluid, wat geluidsverstoring met zich mee kan brengen in de omgeving.

In de volgende paragrafen wordt per relevante soort(groep) een effectbeoordeling uitgevoerd voor de tijdelijke en permanente effecten.

6.1 Steenmarter

Tijdelijke effecten

Binnen de omringende bosschages, de bosstrook langs de geplande transportroute en het bosschage en holen binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter aanwezig zijn. Daarnaast kan de steenmarter foeragerend en migrerend door het plangebied voorkomen. Voor de aanleg van de transportroute moet een deel van enkele meters gekapt worden in bosstrook om zo een doorgang te creëren. Daarnaast moet het volledige bosschage binnen het deelgebied Zuid-Groningen gekapt worden voor het plaatsen van de installaties. De bomenkap, aanwezigheid van zwaar materieel en grondwerkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot het aantasten of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter. Dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1b van de Wnb. Wanneer dit in de kraamperiode van de steenmarter (grofweg maart tot juli) plaatsvinden kunnen eveneens mogelijk jongen worden gedood, dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1a. De steenmarter is een mobiele soort en is goed in staat om ten tijde van de werkzaamheden de locatie tijdelijk te ontvluchten naar alternatief geschikt leefgebied in de omgeving.

Permanente effecten

Door het verwijderen van bosschage gaat een deel geschikt leefgebied voor de steenmarter verloren, in de omgeving is echter voldoende alternatief geschikt leefgebied beschikbaar. In de toekomstige situatie zal er vrachtverkeer rijden over de transportroute. De volgeladen dumpers rijden met een lage snelheid over de transportroute (max 30 km/uur) waardoor de kans op aanrijdingssslachtoffers verwaarloosbaar is. Daarnaast is de steenmarter nachtactief en gezien het vrachtverkeer voornamelijk overdag aanwezig zal zijn zullen aanrijdingen met de steenmarter eveneens niet of nauwelijks aan de orde zijn.

Conclusie

De kap van een deel van de bosstrook en het bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen leidt mogelijk tot aantasting of vernietiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter. Wanneer dit in de kraamperiode van de steenmarter plaatsvindt kunnen eveneens jongen worden gedood. De kraamperiode van de steenmarter (grofweg maart tot juli). De werkzaamheden leiden daardoor mogelijk tot een overtreding van de Wnb Art. 3.10 lid 1a en 1b.

6.2 Kleine marterachtigen

Tijdelijke effecten

Binnen de omringende bosschages, de bosstrook langs de geplande transportroute en het bosschage en holen binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de kleine marterachtigen hermelijn en bunzing aanwezig zijn. Daarnaast kan kleine marterachtigen foeragerend en migrerend door het plangebied voorkomen. Voor de aanleg van de transportroute moet een deel van enkele meters gekapt worden in bosstrook om zo een doorgang te creëren. Daarnaast moet het volledige bosschage binnen het deelgebied Zuid-Groningen gekapt worden voor het plaatsen van de installaties. De bomenkap, aanwezigheid van zwaar materieel en grondwerkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot het aantasten of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de hermelijn en bunzing. Dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1b van de Wnb. Wanneer dit in de voortplantings- en kraamperiode van kleine marterachtigen (grofweg 15 maart tot september) plaatsvinden kunnen eveneens mogelijk jongen worden gedood of het grootbrengen van jongen worden verstoord, dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1a. Kleine marterachtigen zijn mobiele soorten en is goed in staat om ten tijde van de werkzaamheden de locatie tijdelijk te ontvluchten naar alternatief geschikt leefgebied in de omgeving.

Permanente effecten

Door het verwijderen van bosschage gaat een deel geschikt leefgebied voor de hermelijn en bunzing verloren, in de omgeving is echter voldoende alternatief geschikt leefgebied beschikbaar. In de toekomstige situatie zal er vrachtverkeer rijden over de transportroute. De volgeladen dumpers rijden met een lage snelheid over de transportroute (max 30 km/uur) waardoor de kans op aanrijdingslachtoffers verwaarloosbaar is.

Conclusie

De kap van een deel van de bosstrook en het bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen en het vergraven van hopen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen leidt mogelijk tot aantasting of vernietiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter. Wanneer dit in de kraamperiode van de steenmarter plaatsvindt kunnen eveneens jongen worden gedood. De voortplantings- en kraamperiode van kleine marterachtigen (grofweg 15 maart tot september). De werkzaamheden leiden daardoor mogelijk tot een overtreding van de Wnb Art. 3.10 lid 1a en 1b.

6.3 Boomarter

Tijdelijke effecten

Binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de boomarter aanwezig zijn in de aanwezige hopen. Daarnaast kan de boomarter foeragerend en migrerend door het plangebied voorkomen. Voor het plaatsen van de installaties moeten grondwerkzaamheden uitgevoerd worden, waarbij hopen vergraven kunnen worden. Het vergraven van de hopen, aanwezigheid van zwaar materieel en verdere grondwerkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot het aantasten of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de boomarter. Dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1b van de Wnb. Wanneer dit in de kraamperiode van de boomarter (grofweg maart tot juli) plaatsvinden kunnen eveneens mogelijk jongen worden gedood, dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1a. De boomarter is een mobiele soort en is goed in staat om ten tijde van de werkzaamheden de locatie tijdelijk te ontvluchten naar alternatief geschikt leefgebied in de omgeving.

Permanente effecten

Door het verwijderen van bosschage gaat een deel geschikt leefgebied voor de steenmarter verloren, in de omgeving is echter voldoende alternatief geschikt leefgebied beschikbaar. Door de aanleg van bos zal in de toekomstige situatie meer geschikt leefgebied voor de steenmarter aanwezig zijn dan de huidige situatie.

Conclusie

Het vergraven van de hopen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen leidt mogelijk tot aantasting of vernietiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de boomarter. Wanneer dit in de kraamperiode van de boomarter plaatsvindt kunnen eveneens jongen worden gedood. De kraamperiode van de boomarter (grofweg maart tot juli). De werkzaamheden leiden daardoor mogelijk tot een overtreding van de Wnb Art. 3.10 lid 1a en 1b.

6.4 Grote bosmuis

Tijdelijke effecten

De bosstrook langs de geplande transportroute en het bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen is geschikt als allesomvattend leefgebied (vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en migratie) voor de bosmuis. Voor de aanleg van de transportroute moet mogelijk een deel van enkele meters gekapt worden in bosstrook om zo een doorgang te creëren. Daarnaast moet het volledige bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen gekapt worden voor het plaatsen van de installaties. De bomenkap, aanwezigheid van zwaar materieel en grondwerkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot het aantasten of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de grote bosmuis.

Dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1b van de Wnb. Eveneens kunnen door de werkzaamheden enkele individuen van de grote bosmuis worden gedood die de locatie niet kunnen ontvluchten, dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1a. De grote bosmuis is echter een mobiele soort en de meeste individuen zullen goed in staat zijn om ten tijde van de werkzaamheden de locatie tijdelijk te ontvluchten naar alternatief geschikt leefgebied in de omgeving.

Permanente effecten

Door de kap van een deel van de bomenrij en bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen gaat een deel geschikt leefgebied voor de grote bosmuis verloren, in de omgeving is echter voldoende alternatief geschikt leefgebied beschikbaar. In de toekomstige situatie zal er vrachtverkeer rijden over de transportroute waardoor mogelijk kans is op aanrijdingen met de grote bosmuis. De grote bosmuis is echter nachtactief en gezien het vrachtverkeer voornamelijk overdag aanwezig zal zijn zullen aanrijdingen met de grote bosmuis niet tot nauwelijks aan de orde zijn. De volgeladen dumpers rijden daarnaast met een lage snelheid over de transportroute rijden (max 30 km/uur) waardoor de grote bosmuis voldoende tijd heeft om de locatie tijdelijk te ontvluchten.

Conclusie

De kap van een deel van de bosstrook en het bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen leidt mogelijk tot aantasting of vernietiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de grote bosmuis. Eveneens kunnen mogelijk grote bosmuizen worden gedood ten tijde van de kap van de bosstrook en het bosschage van bedrijvenpark Zuid-Groningen. De werkzaamheden leiden daardoor mogelijk tot een overtreding van de Wnb Art. 3.10 lid 1a en 1b.

6.5 Haas

Tijdelijke effecten

De agrarische akkers binnen en rondom aan het plangebied zijn geschikt als leefgebied voor de haas, hij kan hier dan ook zijn legers hebben en in de zoogperiode (eind januari tot november) jongen. Daarnaast zijn de bosschages welke de akkers omgrenzen eveneens geschikt voor de haas om legers en schuilplaatsen in te hebben. Wanneer in de zoogperiode (delen van) bosschages langs akkers worden gekapt en graafwerkzaamheden plaatsvinden binnen de akkers binnen het plangebied kunnen (vaste) nestplaatsen van hazen worden vernield en kunnen eveneens jongen worden gedood. Dit is een overtreding van Art. 3.10 lid 1a en 1b van de Wnb. De haas is verder een mobiele soort en is goed in staat om ten tijde van de werkzaamheden de locatie tijdelijk te ontvluchten naar alternatief geschikt leefgebied in de omgeving.

Permanente effecten

Door de werkzaamheden gaat een deel geschikt leefgebied voor de haas verloren, in de omgeving is echter voldoende alternatief geschikt leefgebied beschikbaar in de vorm van agrarisch grasland en akkers. In de toekomstige situatie zal er vrachtverkeer rijden over de transportroute. De volgeladen dumpers rijden met een lage snelheid over de transportroute rijden (max 30 km/uur) waardoor de haas voldoende tijd heeft om de locatie tijdelijk te ontvluchten.

Conclusie

Wanneer in de zoogperiode ((eind januari tot november) (delen van) bosschages langs akkers worden gekapt en graafwerkzaamheden plaatsvinden binnen de akkers binnen het plangebied kunnen (vaste) nestplaatsen van hazen worden vernield en kunnen eveneens jongen worden gedood. De werkzaamheden leiden daardoor mogelijk tot een overtreding van de Wnb Art. 3.10 lid 1a en 1b.

6.6 Eekhoorn

Tijdelijke effecten

Langs de bosschages kunnen foeragerende en migrerende eekhoorns aanwezig zijn. De eekhoorn is echter een mobiele soort en is goed in staat om ten tijde van de werkzaamheden de locatie tijdelijk te ontvluchten naar alternatief geschikt leefgebied in de omgeving. Een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van de eekhoorn tijdens de uitvoerperiode is uitgesloten.

Permanente effecten

Door de bomenkap gaat een deel geschikt leefgebied voor de eekhoorn verloren, in de omgeving is echter voldoende alternatief geschikt leefgebied beschikbaar. In de toekomstige situatie zal er vrachtverkeer rijden over de transportroute. De volgeladen dumpers rijden met een lage snelheid over de transportroute rijden (max 30 km/uur) waardoor de eekhoorn voldoende tijd heeft om de locatie tijdelijk te ontvluchten.

Conclusie

Een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van de eekhoorn is uitgesloten.

6.7 Vleermuizen

Tijdelijke effecten

Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de bosstrook en de bosschages binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen is niet uitgesloten. Daarnaast is geschikt (niet essentieel en essentieel) foerageergebied aanwezig en zijn geschikte (niet essentiële) vliegroutes aanwezig binnen het plangebied. De werkzaamheden vinden alleen bij daglicht plaats, waardoor geen effecten op foeragerende en migrerende vleermuizen optreden. Wanneer er bomen met geschikte holtes aanwezig zijn binnen de te kappen bosschages of delen hiervan kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast of vernietigd. Dit is een mogelijke overtreding van art 3.5, lid 4 uit de Wnb. Daarnaast kunnen vleermuizen opzettelijk worden verstoord en gedood door de kap van de bomen, wat een mogelijke overtreding is van art. 3.5 lid 1 en 2 uit de Wnb.

Permanente effecten

Door de bomenkap gaan mogelijk enkele geschikte verblijfplaatsen voor boom bewonende vleermuizen verloren. De bosstrook zal daarnaast onderbroken worden door de transportroute, deze weg wordt echter maximaal 3 meter breed en blijft passeerbaar voor vleermuizen. De bosstrook zal in de toekomstige situatie daarom geschikt blijven als vliegroute. In de toekomstige situatie zal zeer beperkt verlichting aanwezig het uitbreidingsterrein en bovendien zijn de werktijden grotendeels overdag. Het voeren van verlichting is alleen aan de orde tijdens de eerste en laatste uren van de kortste dagen van het jaar wanneer vleermuizen niet actief zijn, waardoor effecten op foeragerende en migrerende vleermuizen uitgesloten is. Daarnaast zal de transportroute ook niet verlicht zijn. Door het dempen van de plassen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen gaan mogelijk essentiële foerageergebieden verloren. Door het verloren gaan van deze foerageergebieden kunnen omliggende verblijfplaatsen mogelijk worden aangetast en hun functie verliezen. Dit is een overtreding van art 3.5, lid 4 uit de Wnb.

Conclusie

Wanneer er bomen met geschikte holtes aanwezig zijn binnen het te kappen deel van de bosstrook en de bosschages binnen bedrijventerrein Zuid-Groningen kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast of vernietigd. Dit is een mogelijke overtreding van art 3.5, lid 4 uit de Wnb. Daarnaast kunnen vleermuizen opzettelijk worden verstoord door de kap van de bomen, wat een mogelijke overtreding is van art. 3.5 lid 2 uit de Wnb.

6.8 (Broed)vogels

Tijdelijke effecten

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd in het broedseizoen kunnen broedende vogels in de directe omgeving worden verstoord. Dit is een overtreding van art. 3.1, lid 4. Ook kunnen de werkzaamheden ertoe leiden dat soorten hun nest permanent verlaten waardoor dit als het opzettelijk vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels wordt gezien. Als gevolg hiervan kunnen ook jonge vogels sterven. Dit is een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2 van de Wnb. Het broedseizoen valt voor de meeste soorten tussen half maart en half augustus. Ook daarbuiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen. Daarnaast kunnen er voor de aanvang van de werkzaamheden jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in de bosstrook en de zandbult langs de noordelijke zandwinplas. Wanneer er in het te kappen deel van de bosstrook jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn kunnen deze worden aangetast of vernield. Ook kunnen oeverzwaluwnesten worden beschadigd of vernield bij het verwijderen van de zandbult. Dit is een overtreding van art 3.1 lid 2 en 4 uit de Wnb.

Permanente effecten

Met de kap van de bomen gaat er permanent broedbiotoop voor diverse in struwelen en bomen broedende vogelsoorten verloren. Ook door het dempen van de plassen gaat er permanent broedbiotoop van in rietoever broedende vogels verloren.

In de zandbult langs de noordelijke zandwinplas nestelen jaarlijks een kolonie oeverzwaluwen. Voor de oeverzwaluw geldt dat nesten niet jaarrond beschermd zijn tenzij daartoe een goede ecologische reden is (categorie 5 soorten van de lijst met jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels). Een goede reden om de nesten toch als jaarrond beschermd te beschouwen, is bijvoorbeeld als in de omgeving geen of heel weinig alternatieve broedplekken zijn. Voor de oeverzwaluw is dat op deze locatie het geval. In de omgeving zijn geen of heel weinig steile oeverwanden en andere steile zandbulten van voldoende omvang aanwezig die geschikt zijn als broedlocatie voor de oeverzwaluw. Het verwijderen van de zandbult voor de uitbreiding van de zandwinplas is daarmee in overtreding van de Wnb. In de toekomstige situatie zal aan de oever van de noordelijke zandwinplas weer nestgelegenheid worden gecreëerd voor de oeverzwaluw.

De noordelijke zandwinplas wordt gebruikt als vaste slaappleaats door verschillende soorten eenden en ganzen, voornamelijk door wilde eenden en enkele duizenden toendrarietganzen (informatie watervogelmonitoring RHDHV). De plassen binnen de deellocatie bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn ook geschikt als slaappleaats voor voornamelijk eenden, maar mogelijk ook voor ganzen. Door het dempen van deze plassen gaat mogelijk een vaste (essentiële) rust- en slaappleaats verloren voor eenden en ganzen. Dit is in overtreding van de Wnb. In de omgeving van het plangebied zijn daarnaast geen soortgelijke plassen aanwezig. In de toekomstige situatie wordt de noordelijke zandwinplas uitgebreid en geschikter als rust- en slaappleaats voor voornamelijk ganzen en eenden, gezien hier na verloop van tijd geen zandwinning meer plaats gaat vinden.

Conclusie: De werkzaamheden kunnen leiden tot vernietiging en beschadiging van nesten (inclusief jaarrond beschermde nesten) en het doden van individuen. Hiermee is sprake van een overtreding van art. 3.1 lid 1 en 2. Daarnaast kunnen mogelijk jaarrond beschermde nesten worden beschadigd of vernield, Dit is een overtreding van art 3.1 lid 2 en 4 uit de Wnb. Verder kan een vaste (essentiële) rust- en slaappleaats van eenden en ganzen verloren gaan door het dempen van de plassen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen.

6.9 Grote vos en grote weerschijnvlinder

Mogelijk zijn enkel sporadisch zwervende individuen (imago's) van de grote vos en grote weerschijnvlinder aanwezig binnen het plangebied. De grote vos en grote weerschijnvlinder zijn mobiele soorten en goed in staat om ten tijde van de werkzaamheden en activiteit in de gebruiksfase de locatie te ontvluchten. Het overtreden van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van de grote vos en grote weerschijnvlinder is uitgesloten.

Conclusie: Het overtreden van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van de grote vos en grote weerschijnvlinder is uitgesloten.

6.10 Samenvatting

Tabel 6-1 geeft weer voor welke beschermde soort(groep)en het te verwachten is dat negatieve effecten zullen optreden.

Tabel 6-1. Mogelijke effecten en overtredingen op beschermde soorten in het plangebied.

Soortgroep	Mogelijk voorkomende soorten	Tijdelijke effecten	Permanente effecten	Mogelijke overtreding Wnb
Grondgebonden zoogdieren	Steenmarter, boommarter, hermelijn, bunzing, haas en grote bosmuis.	Beschadigen/vernietigen vaste rust- en voortplantingsplaatsen en doden individuen	n.v.t.	Wnb Art. 3.10 lid 1a en 1b
Vleermuizen	O.a. gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.	Beschadigen/vernietigen verblijfplaatsen	Verlies mogelijk essentieel foerageergebied waardoor verblijfplaatsen functie kunnen verliezen	Art. 3.5, lid 1, 2 en 4
(Broed)vogels met niet-jaarrond beschermde nesten	O.a. houtduif, koolmees, zwarte kraai, gaai en roodborst	Vernietigen nesten en doden van individuen	Verlies broedbiotoop en rustplaatsen	Art. 3.1, lid 1, 2 en 4
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	O.a. buizerd, havik, sperwer en oeverzwaluw	Beschadigen/vernietigen jaarrond beschermde nesten	Verlies broedbiotoop	Art 3.1 lid 2 en 4

7 Voorzorgsmaatregelen en aanvullend onderzoek

In dit hoofdstuk worden voorzorgsmaatregelen voorgesteld om de schade te beperken voor beschermde soorten waar (mogelijk) negatieve effecten op te verwachten zijn. Daarnaast wordt beschreven of aanvullend onderzoek noodzakelijk is en in welke vorm dit dient te gebeuren.

7.1 Algemene zorgplicht

Voor alle soorten geldt de algemene zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden (bij voorkeur) alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Er wordt ten tijde van de uitvoeringswerkzaamheden één richting opgewerkt, zodat kleine (zoog)dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben;
- Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden moet een ecooloog het plangebied nalopen en eventueel aanwezige (niet-beschermde) amfibieën en grondgebonden zoogdieren oppakken of verjagen naar omringend geschikt terrein.
- De aannemer maakt enkel gebruik van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden, en ontziet daarbij plaatsen met begroeiing en/of beplanting zoveel mogelijk. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd (minimaal een week) stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een erkend ecooloog.

7.2 Steenmarter, boommarter en kleine marterachtigen

Binnen de *uitbreiding van de noordelijke zandwinplas en de aanleg van de leiding- en transportroute* is een overtreding van de Wnb ten aanzien van de steenmarter en kleine marterachtigen te voorkomen door het nemen van onderstaande voorzorgsmaatregelen:

- Wanneer de locatie van de doorsteek door de bosstrook bekend is moet deze locatie worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor steenmarter en eekhoorn. De doorsteek dient plaats te vinden op een locatie waar deze niet aanwezig zijn.
- Er dient door al het verkeer maximaal 30 km/uur gereden te worden op de transportroute, zo hebben steenmarters en eekhoorn voldoende tijd om te vluchten en worden aanrijdingen voorkomen.

Voor het *verwijderen van bosschage en struweel en vergraven holen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen* zijn op voorhand geen voorzorgsmaatregelen te treffen om het mogelijk beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter, boommarter en kleine marterachtigen te voorkomen. Een overtreding van de Wnb is op voorhand niet te voorkomen. Een nader onderzoek moet uitwijzen vaste rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig zijn binnen het bosschage binnen dit deelgebied. Een andere optie is om direct een ontheffing aan te vragen in overleg met bevoegd gezag, zonder het uitvoeren van nader onderzoek. Er dienen in ieder geval dan wel voldoende mitigerende- en mogelijk compenserende maatregelen genomen te worden, welke uitgewerkt moeten worden in een activiteitenplan.

7.3 Grote bosmuis

Voor het *verwijderen van struweel en bosschage aan de randen van de akkers binnen het plangebied en het uitvoeren van graafwerkzaamheden hierop* zijn op voorhand geen voorzorgsmaatregelen te treffen om het beschadigen of vernielen van (vaste) rust- en voortplantingsplaatsen en het doden van grote bosmuizen te voorkomen. Een overtreding van de Wnb is op voorhand niet te voorkomen. Het aanvragen van een ontheffing is noodzakelijk.

7.4 Haas

Voor het kappen van (*delen van*) *bosschages langs akkers en graafwerkzaamheden binnen deze akkers binnen het plangebied* zijn op voorhand geen voorzorgsmaatregelen te treffen om het beschadigen of vernielen van (vaste) voortplantingsplaatsen van de haas te voorkomen. Een overtreding van de Wnb is op voorhand niet te voorkomen. Een nader onderzoek moet uitwijzen (vaste) voortplantingsplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied. Een andere optie is om direct een ontheffing aan te vragen in overleg met bevoegd gezag, zonder het uitvoeren van nader onderzoek. Er dienen in ieder geval dan wel voldoende mitigerende- en mogelijk compenserende maatregelen genomen te worden, welke uitgewerkt moeten worden in een activiteitenplan.

7.5 Vleermuizen

Binnen de *uitbreiding van de noordelijke zandwinplas en de aanleg van de leiding- en transportroute* is een overtreding van de Wnb ten aanzien van vleermuizen te voorkomen door het nemen van onderstaande voorzorgsmaatregelen:

- Wanneer de locatie van de doorsteek door de bosstrook bekend is moet deze locatie worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte holtes voor vleermuizen. De doorsteek dient plaats te vinden op een locatie waar deze niet aanwezig zijn.

Voor het *verwijderen van bosschage en struweel en het dempen van de plassen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen* zijn op voorhand geen voorzorgsmaatregelen te treffen om het beschadigen of vernielen verblijfplaatsen van vleermuizen en het verstoren van vleermuizen te voorkomen. Voor het dempen van de plassen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn daarnaast op voorhand geen voorzorgsmaatregelen te treffen om het aantasten van essentieel foerageergebied te voorkomen. Een overtreding van de Wnb is op voorhand niet te voorkomen. Een nader onderzoek conform het Vleermuisprotocol (2021) is nodig naar de functie van deze holten. Dit onderzoek komt neer op circa vijf bezoeken in de periode 15 mei tot 1 oktober. Eveneens dient nader onderzoek naar foerageergebied voor vleermuizen uitgevoerd te worden conform het Vleermuisprotocol (2021). Dit houdt een onderzoek in waarbij twee velbezoeken nodig zijn vanaf 15 april tot 15 oktober, waarvan een bezoek in de kraamperiode moet plaatsvinden, dit is van 15 mei tot 15 juli.

7.6 (Broed)vogels

Ontheffing voor vernietiging van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van (langdurige) verstoring of vernietiging van broedgevallen noodzakelijk is. Het verstoren en vernietigen van broedgevallen van vogels zonder jaarrond beschermde nesten is te voorkomen door:

- Buiten het broedseizoen te werken, of;
- Te zorgen dat buiten de verstoringafstand van de broedgevallen gewerkt wordt, en/of;
- Voorafgaand aan het broedseizoen de broedbiotoop voor vogels ongeschikt te maken (bijvoorbeeld struiken en bomen rooien) en (gedurende het broedseizoen) te houden, en/of;

- De werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een, voor zover mogelijk, constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringafstand “automatisch” bepaald wordt: vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.
- Te kappen bomen en struiken buiten het broedseizoen rooien.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken zijn niet “waterdicht”; het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wnb ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om bovengenoemde maatregelen te treffen en het terrein kort voor aanvang van de werkzaamheden door een ecooloog te laten inspecteren op aanwezigheid van broedende vogels.

Binnen de *uitbreiding van de noordelijke zandwinplas en de aanleg van de leiding- en transportroute* is een overtreding van de Wnb ten aanzien van broedvogels met jaarrond beschermde nesten te voorkomen door het nemen van onderstaande voorzorgsmaatregelen:

- Wanneer de locatie van de doorsteek door de bosstrook bekend is moet deze locatie worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. De doorsteek dient plaats te vinden op een locatie waar deze niet aanwezig zijn.

Voor het *verwijderen van bosschage en struweel binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen* dienen deze bosschages voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden gecontroleerd te worden op het voorkomen van jaarrond beschermde nesten. Dit kan het beste uitgevoerd worden wanneer het blad van de bomen is.

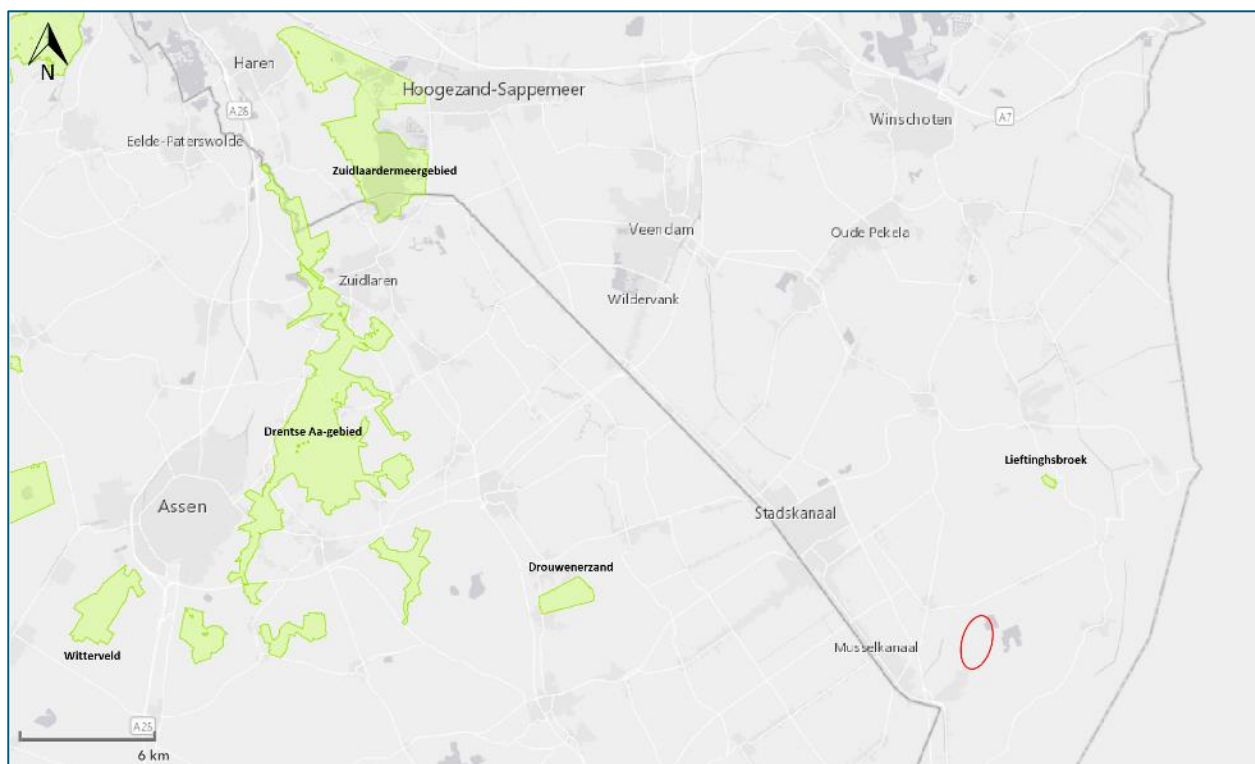
Voor de *uitbreiding van de zandwinplas* zijn op voorhand geen voorzorgsmaatregelen te treffen om het beschadigen of vernielen van jaarrond beschermde nesten te voorkomen, gezien de aanwezigheid van een kolonie oeverzwaluwen in een zandbult. Een mogelijke overtreding van de Wnb is niet te voorkomen. Het aanvragen van een ontheffing is noodzakelijk.

Voor het *dempen van de plassen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen* zijn geen voorzorgsmaatregelen te treffen om te voorkomen dat mogelijke vaste (essentiële) rust- en slaappleatsen van eenden en ganzen verloren gaan. Er is nader onderzoek nodig om te duiden of de plas wordt gebruikt als vaste rust- en slaappleats door eenden en ganzen en door welke soorten in welke hoeveelheden. Aanbevolen wordt om bij lokale vogeltellers gegevens op te vragen om inzicht te krijgen in welke de functie van de plas is voor watervogels. Deze gegevens moeten aangevuld worden met de gegevens die al bekend zijn in de NDFF. Indien dit niet voldoende inzicht oplevert dient een monitoring plaats te vinden. De periode en intensiteit van de monitoring is afhankelijk van de al bekende gegevens.

8 Toets gebiedsbescherming

8.1 Natura-2000

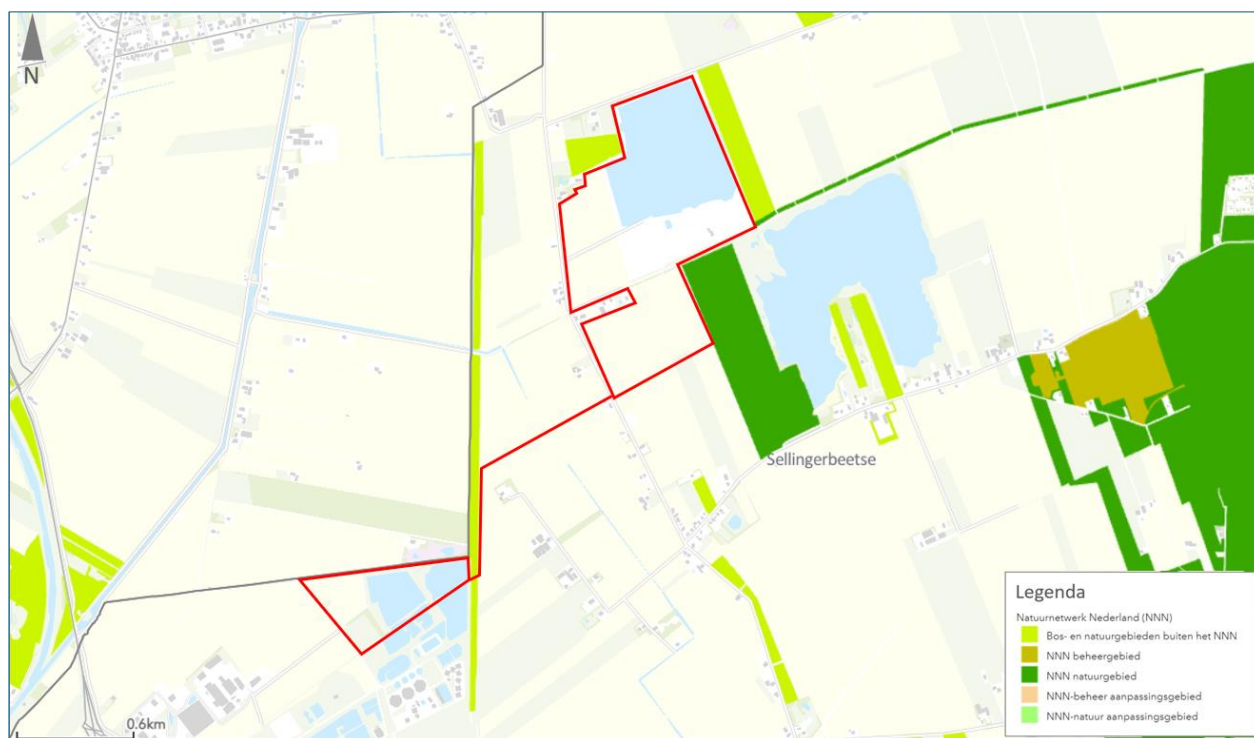
Het plangebied ligt op circa 6 kilometer afstand tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Lieftingsbroek, zie Figuur 8-1. Verdere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand tot het plangebied. Door de relatief grote afstand en de aard van de ingreep zijn vrijwel alle negatieve effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de ingreep op voorhand uit te sluiten. Alleen stikstofuitstoot kan mogelijk een effect hebben op Natura 2000-gebieden.

Figuur 8-1: Globale ligging plangebied (rood gearceerd) ten opzichte van omliggende Natura 2000-gebieden (geel) (www.natura2000.nl).

8.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen gebieden die zijn aangewezen als NNN-gebied. Ten oosten van de zuidelijke akker ligt echter op enkele meters afstand NNN-gebied, namelijk het bos langs de zuidelijke zandwinplas. Het plangebied grenst daarnaast aan gebieden die deel uitmaken van 'Bos- en natuurgebieden buiten het NNN'. Daarnaast doorkruist de transportroute de bosstrook, welke eveneens is aangewezen als 'Bos- en natuurgebieden buiten het NNN'.

Figuur 8-2: Globale ligging plangebied (rode arcering) ten opzichte van het NNN (Provincie Groningen, 2022).

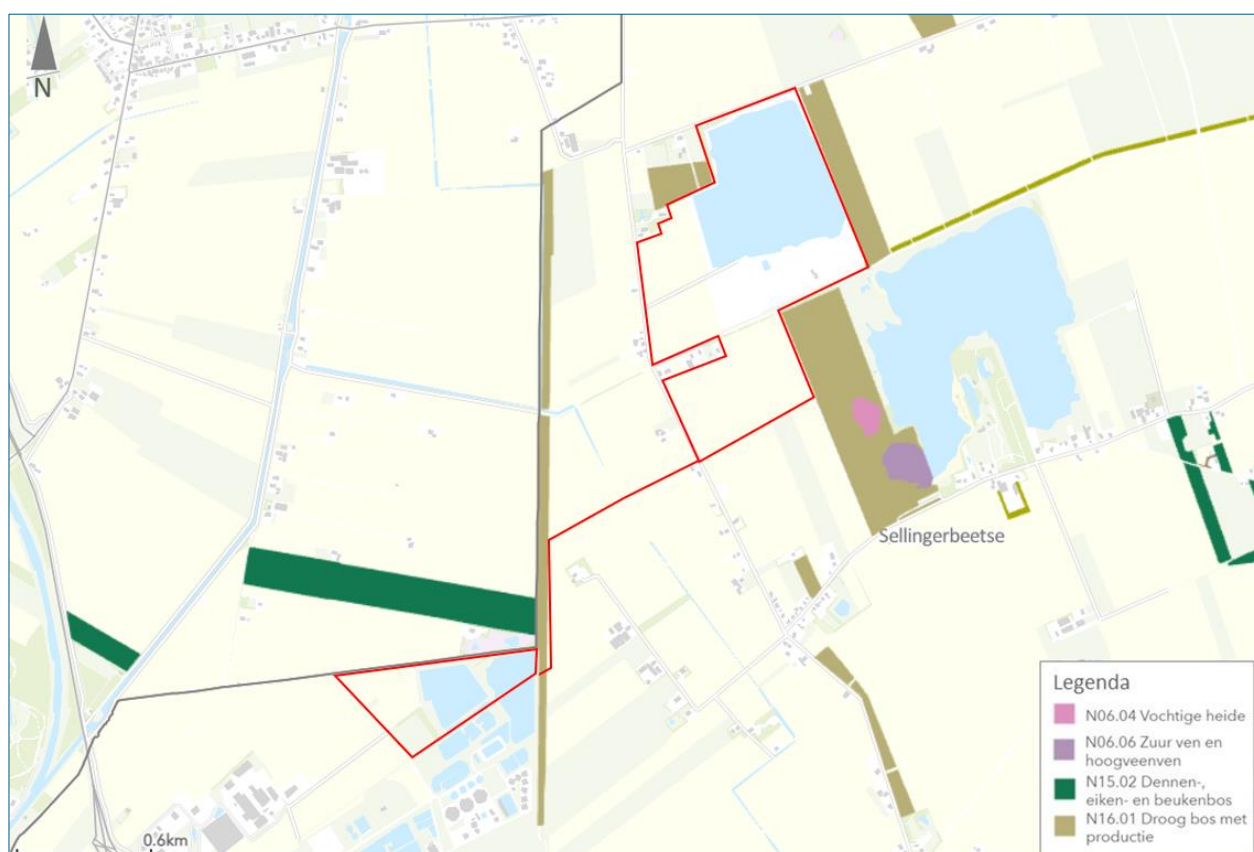
Door de aanleg van de nieuwe plassen kunnen mogelijk hydrologische effecten op omliggende NNN-gebieden ontstaan, zoals verdroging. De invloed van de aanleg van de nieuwe plassen op de hydrologische kenmerken van de omgeving is in 2021 getoetst door RHDHV in een hydrologische inventarisatie (kenmerk: BH5938-103-104I&BRP001F01). Hieruit kan geconcludeerd worden dat er geen effect waarneembaar is dat wijst op structurele beïnvloeding, bijvoorbeeld een trendmatige verlaging of verhoging van grondwaterstanden, door de zandwinning. De ingreep heeft daarom geen effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied dat onderdeel is het NNN.

Verder doorkruist de transportroute een bosstrook die aangewezen is als Bos- en natuurgebieden buiten het NNN. Voor Bos- en natuurgebieden buiten het NNN geldt dat ruimtelijke ontwikkelingen binnen deze gebieden niet mogelijk is wanneer deze ontwikkeling significant afbreuk doet aan het areaal van deze gronden of aan de actuele natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het bos- of natuurgebied, tenzij:

- a. er sprake is van een groot openbaar belang; en
 - er geen andere mogelijkheden zijn; en
 - de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt, terwijl de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd; of
- b. de ingreep kleinschalig van aard is; en
 - schade zoveel mogelijk wordt voorkomen; en
 - resterende schade volledig wordt gecompenseerd; en
 - er netto winst optreedt voor de belangrijke kenmerken en waarden in termen van areaal, kwaliteit en samenhang.⁷

⁷ Omgevingsverordening Provincie Groningen februari 2021

Voor de doorkruising van de bosstrook moet een strook van maximaal 3 meter gekapt worden. Er gaat dus een klein deel van de bosstrook verloren waardoor de ingreep als kleinschalig gezien kan worden. Deze bosstrook bestaat uit het beheertype N16.03 Droog bos met productie, zie Figuur 8-3. In de toekomstige situatie zal de transportroute nog steeds overbrugbaar zijn voor de verschillende soorten die in de bosstrook leven en zal deze geen versnipperende werking hebben. Daarnaast vindt enkel weken per jaar overdag transport plaats over de transportroute en zijn er voorzorgsmaatregelen opgenomen om aanrijdslachtoffers te voorkomen, zie hiervoor hoofdstuk 7. Ook zal verstoring door het vrachtverkeer minimaal zijn en wordt de transportroute niet verlicht. In de toekomstige situatie zal natuurontwikkeling plaatsvinden wat een positief effect heeft op de ecologische waarde van het gebied. De natuurontwikkeling zal dan ook resulteren in een positief effect op de samenhang van de omliggende natuur. Op grond van bovenstaande wordt schade zoveel mogelijk voorkomen, resterende schade wordt gecompenseerd en er treedt nettowinst op voor de belangrijke kenmerken en waarden. Geadviseerd wordt om met de provincie Groningen (bevoegd gezag) af te stemmen of bovenstaande voldoende is om de ontwikkeling mogelijk te maken.

Figuur 8-3: Ligging van het plangebied (rode arcering) ten opzichte van omliggende beheertypen (Provincie Groningen, 2022)

8.3 Houtopstanden

Het onderdeel houtopstanden binnen de Wnb in de provincie Groningen is relevant wanneer:

- De te kappen houtopstand buiten de 'bebouwde kom Boswet' ligt;
- De houtopstand groter is dan 10 are (1.000 vierkante meter) of het gaat om bomen in een rijbeplanting van 20 bomen of meer.

Voor de aanleg van de transportroute moet een beperkt deel van de bosstrook gekapt worden. Daarnaast moet een bosschage gekapt worden binnen de deellocatie bedrijvenpark Zuid-Groningen. De te kappen bomen liggen buiten de 'bebouwde kom Boswet'. Daarnaast zijn de bosstrook en het bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen in totaal groter dan 10 are. De bosstrook kan ook als rijbeplanting van meer dan 20 bomen worden gezien. Voor de kap moet dus een kapmelding bij de Provincie Groningen gedaan worden. Een voorwaarde voor het kappen van de bomen is dat er herplant plaatsvindt. In de huidige plannen (schetsen natuurontwikkeling en landschappelijke inpassing bedrijvenpark Zuid-Groningen) is voldoende compensatie voorzien voor de te kappen bomen. Omdat de herplant (deels) plaats gaat vinden op andere gronden is een ontheffing nodig van het bevoegd gezag (Provincie Groningen).

9 Conclusie en vervolgstappen

9.1 Soortbescherming

Binnen de bosstrook en het bosschage, het struweel en de holen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter, kleine marterachtigen en boommarter aanwezig zijn. Daarnaast zijn mogelijk (vaste) voortplantingsplaatsen van de haas aanwezig binnen de akkers in het plangebied. De aanwezigheid van de grote bosmuis (en allesomvattend leefgebied van de soort) binnen de bosstrook is aangetoond middels nader onderzoek. Gezien de verspreiding en afstand tot de bosstrook wordt aangenomen dat allesomvattend leefgebied van de grote bosmuis ook aanwezig is binnen de bosschages binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen. Daarnaast zijn er mogelijk verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen aanwezig binnen de bosstrook en bosschages binnen deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen en kunnen de plassen dienen als essentieel foerageergebied. Verder kunnen door het gehele plangebied broedvogels zonder jaarrond beschermd nest voorkomen. In de bosstrook kunnen mogelijk broedvogels met jaarrond beschermd nest aanwezig zijn. Daarnaast broedt jaarlijks een kolonie oeverzwaluwen in een zandbult langs de noordelijke zandwinplas. Tot slot zijn de noordelijke zandwinplas en plassen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen geschikt als vaste rust- en slaappleaats voor verschillende soorten eenden en ganzen.

Door het nemen van de voorzorgsmaatregelen, zoals genoemd in hoofdstuk 7, wordt overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming voor broedvogels voorkomen. Daarnaast wordt een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb voor de steenmarter, vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten binnen de *uitbreiding van de noordelijke zandwinplas en de aanleg van de leiding- en transportroute* eveneens voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen zoals genoemd in hoofdstuk 7. Voorgenoemde maatregelen dienen altijd door (of ten minste onder begeleiding van) een ecologisch deskundige te worden uitgevoerd. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Dit ecologisch werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden op locatie aanwezig te zijn en te worden nageleefd.

Voor de steenmarter, boommarter, kleine marterachtigen, vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten kan voor *de werkzaamheden binnen Zuid-Groningen* een overtreding van de Wnb niet zonder meer worden voorkomen. De geplande werkzaamheden kunnen in potentie leiden tot de vernietiging van een verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Daarnaast kunnen de geplande werkzaamheden ook in potentie leiden tot de vernietiging of beschadiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter, boommarter, kleine marterachtigen, haas en eventueel van doding van deze soorten. Verder kunnen de werkzaamheden leiden tot het beschadigen of vernielen van jaarrond beschermde nesten. Een nader onderzoek moet uitwijzen of deze soorten daadwerkelijk aanwezig zijn in het plangebied en welke functies het plangebied voor deze soorten vervuld. Een andere optie is om direct een ontheffing aan te vragen in overleg met bevoegd gezag, zonder het uitvoeren van nader onderzoek. Er dienen in ieder geval dan wel voldoende mitigerende- en mogelijk compenserende maatregelen genomen te worden, welke uitgewerkt moeten worden in een activiteitenplan.

Verder kan door het dempen van de plassen binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen een vaste rust- en slaappleaats van eenden en ganzen verloren gaan en kan een overtreding van de Wnb niet zonder meer worden voorkomen. Nader onderzoek is noodzakelijk om te duiden of de plassen worden gebruikt als vaste rust- en slaappleaats door eenden en ganzen. Gezien de planning kan ervoor worden gekozen om één seizoen te monitoren (winter 2022) en daarnaast telgegevens van vogeltellers in de omgeving van de afgelopen 5 jaar op te vragen. Verder kunnen waarnemingen uit NDFF worden gebruikt.

Indien vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter, kleine marterachtigen en boommarter en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn binnen het bosschage leiden de werkzaamheden tot een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. In dat geval dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag.

Voor de grote bosmuis is een overtreding van de Wnb niet te voorkomen, gezien deze is aangetoond door middel van nader onderzoek. Voor deze soort dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, waarbij compenserende en mitigerende maatregelen moeten worden vastgesteld in een activiteitenplan.

9.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op circa 6 kilometer afstand tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Verdere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand tot het plangebied. Door de relatief grote afstand en de aard van de ingreep zijn vrijwel alle negatieve effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de ingreep op voorhand uit te sluiten.

Ecologische hoofdstructuur

De werkzaamheden hebben geen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van gebied dat onderdeel is van de NNN. Verder doorkruist de geplande transportroute een bosstrook die aangewezen is als Bos- en natuurgebieden buiten het NNN. Voor de doorkruising van de bosstrook moet een strook van maximaal 3 meter gekapt worden. Er gaat een klein deel van de bosstrook verloren waardoor de ingreep als kleinschalig gezien kan worden. In de toekomstige situatie zal nieuw bos worden aangeplant wat van veel grotere oppervlakte (c.a. 4 ha) is dan de te kappen bomen in de bosstrook. De aanplant van nieuwe natuur (inclusief bos) zal dan ook resulteren in een positief effect op de samenhang van de omliggende natuur. Op grond van bovenstaande wordt schade zoveel mogelijk voorkomen, resterende schade wordt gecompenseerd en er treedt nettowinst op voor de belangrijke kenmerken en waarden. Geadviseerd wordt om met de provincie Groningen (bevoegd gezag) af te stemmen of bovenstaande voldoende is om de ontwikkeling mogelijk te maken.

9.3 Houtopstanden

De te kappen bomen liggen buiten de 'bebouwde kom Boswet'. Daarnaast zijn de bosstrook en het bosschage binnen bedrijvenpark Zuid-Groningen in totaal groter dan 10 are. De bosstrook kan ook als rijbeplanting van meer dan 20 bomen worden gezien. Voor de kap moet een kapmelding bij de Provincie Groningen gedaan worden. Een voorwaarde voor het kappen van de bomen is dat er herplant plaatsvindt. Met de aanplant van het nieuwe bos wordt gecompenseerd. Geadviseerd wordt om met de provincie Groningen (bevoegd gezag) af te stemmen of de te kappen bomen met de aanplant van het nieuwe bos daadwerkelijk voldoende gecompenseerd wordt.

9.4 Vervolgstappen

Voor het verwijderen van bosschages en het vergraven van hopen binnen het deelgebied bedrijvenpark Zuid-Groningen is mogelijk nader onderzoek noodzakelijk om de aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter, kleine marterachtigen, haas en boommarter aan te tonen of uit te sluiten. Een andere optie is om direct een ontheffing aan te vragen in overleg met bevoegd gezag, zonder het uitvoeren van nader onderzoek. Er dienen in ieder geval dan wel voldoende mitigerende- en mogelijk compenserende maatregelen genomen te worden, welke uitgewerkt moeten worden in een activiteitenplan. Verder is nader onderzoek nodig om de aanwezigheid van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van vleermuizen aan te tonen of uit te sluiten.

Daarnaast is nader onderzoek nodig om te duiden of de plassen binnen de deellocatie bedrijvenpark Zuid-Groningen gebruikt worden als vaste rust- en slaappleaats door eenden en ganzen. Gezien de planning kan ervoor worden gekozen om één seizoen te monitoren (winter 2022) en daarnaast telgegevens van vogeltellers in de omgeving van de afgelopen 5 jaar op te vragen. Verder kunnen waarnemingen uit NDFF worden gebruikt. Verder moet een ontheffing worden aangevraagd voor het vernielen van nesten van de oeverwaluwkolonie in de zandbult langs de noordelijke zandwinplas. In de toekomstige situatie dient een alternatieve geschikte nestlocatie aangeboden te worden langs de plas.

Wanneer aan de hand van de resultaten van deze onderzoeken is aangetoond dat een overtreding van de Wnb niet is uit te sluiten/aan de orde is dan moet een ontheffing aangevraagd worden bij het bevoegd gezag.

Onderdeel van een ontheffingsaanvraag is een activiteitenplan met daarbij een mitigatieplan en compensatieplan. Er moet daarbij rekening gehouden worden met de doorlooptijd voor het verlenen van een ontheffing. Deze bedraagt 13 weken na het indienen van de ontheffingsaanvraag, welke door de provincie met nog eens 7 weken verlengd mag worden. Daarnaast moet rekening gehouden worden met het eventueel treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De voorziene natuurontwikkeling op het uitbreidingsterrein en de landschappelijke inpassing op het Bedrijventerrein Zuid Groningen kunnen hier mogelijk invulling aan geven. Het nader onderzoek moet daarom tijdig voor de aanvang van de activiteiten gestart worden. Het onderzoek moet worden uitgevoerd door een deskundige met aantoonbare ervaring in het inventariseren van de betreffende soort.

10 Bibliografie

- Birks, J. D. S. (1998). Secondary rodenticide poisoning risk arising from winter farmyard use by the European polecat *Mustela putorius*. *Biological conservation* 85(3), 233-240.
- De Vlinderstichting. (2021a). *Levenswijze gevlekte witsnuitlibel*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van De Vlinderstichting: <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/gevlekte-witsnuitlibel>
- De Vlinderstichting. (2021b). *Levenswijze grote vos*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van De Vlinderstichting: <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-vos>
- De Vlinderstichting. (2021c). *Levenswijze grote weerschijnvlinder*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van De Vlinderstichting: <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-weerschijnvlinder>
- FLORON. (2021). *Ecologie & verspreiding kartuizer anjer*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van FLORON: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0403>
- Pertoldi et al. (2006). Genetic structure of the European polecat (*Mustela putorius*) and its implication for conservation strategies. *Journal of Zoology*, 2.
- RAVON. (2021a). *Soortinformatie heikikker*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van RAVON: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/heikikker>
- RAVON. (2021b). *Soortinformatie levendbarende hagedis*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van RAVON: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/levendbarende-hagedis>
- Sluiters, L. (2021). *Nader onderzoek grote bosmuis leidingtracé en transportweg ontwikkeling Sellingerbeetse*. Uffelte.
- Zoogdierverseniging. (2021a). *Ecologie Bever*. Opgeroepen op 8 3, 2021, van Website van de Zoogdierverseniging: <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/bever>
- Zoogdierverseniging. (2021b). *Ecologie steenmarter*. Opgeroepen op 8 3, 2021, van Website van de Zoogdierverseniging: <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>
- Zoogdierverseniging. (2021c). *Ecologie boommarter*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van de Zoogdierverseniging: <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/boommarter>
- Zoogdierverseniging. (2021d). *Ecologie wezel*. Opgeroepen op 12 2, 2020, van Website van de Zoogdierverseniging: <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>
- Zoogdierverseniging. (2021e). *Ecologie Eekhoorn*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van de Zoogdierverseniging: <https://www.zoogdierverseniging.nl/eekhoorn-sciurus-vulgaris>
- Zoogdierverseniging. (2021f). *Ecologie grote bosmuis*. Opgeroepen op 8 4, 2021, van Website van de Zoogdierverseniging: <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/grote-bosmuis>
- Zoogdierverseniging. (2022). *Ecologie haas*. Opgeroepen op 2 4, 2022, van Website van de Zoogdierverseniging: <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/haas>